

SYN ER GIE

42

JULI 2017

DE REGIONALMAGAZIN ATERT-WARK
VUM RÉIDENER KANTON

Syndicat Intercommunal
"De Réidener Kanton"

Kids Days

COOL POOL AQUA PARTY

15 & 16 Juillet 2017

2 JOURS DE FUN DANS LA

PISCINE DE

REDANGE

COURSE AUX AQUA BOULES

BUNGEE RUN SLIDE FUN

BARQUE À PISTOLETS À EAU

JENGA & TWISTER XXL COURSE DE GLISSEMENT

PAROIS-BUTS LIMBO DANCE ...

BBQ · MUSIQUE

2 x 1.000 €

BONS VOYAGE

À GAGNER ET BIEN PLUS

28, rue de la Piscine
L-8508 REDANGE/ATTERT
☎ +352 23 62 00 32-1
info@reidener-schwemm.lu

reidener-schwemm.lu

reidener
schwämm

SOMMAIRE

- 4 REGIONALGELD BEKI
- 10 EUROPÄISCHER ARGE
LANDENTWICKLUNG
UND DORFERNEUERUNG
- 12 EUROPAS
LEADER-REGIONEN
ZU GAST IN LUXEMBURG

- 16 GRINGGO! DIE REGIONALE
UND NACHHALTIGE
VERMARKTUNGS-
STRUKTUR
- 18 A'MUSÉE – KANNER MUSÉE
LËTZEBUERG ASBL OP DER
SICH NO NOWUES

- 20 DE SCHANKEMÄNNCHEN
DE REVISÖR

- 22 FRAU AM BAU!
CLK CONSTRUCTIONS

- 24 SYNERGY VU
BERUFF A FAMILL!

- 26 MILLESPËNNCHEN

- 28 D'MILLEPÄTTERE
VU BIEKERECH

- 30 SUPER BILAN
FIR D'KOOPERATIV
VUN DER ATERT!

- 32 DE KLIMAPAKT FREET...
AN DEN ENERGIEATELIER
ÄNTWERT...

- 34 KLIMAPAKT
ECH ENGAGÉIERE MECH
FIR MÉI KLIMASCHUTZ!

- 39 DI NEI VËLOSKAART
VUM WESTEN ASS DO!

- 40 20 JOER WËSSENSCHAFT-
LECH RECHERCHEN
IWWERT DE WAASSER-
CYCLUS AM ATERTDALL

- 44 YOUTH4WORK

- 48 AGENDA

IMPRESSUM

**RÉDACTION, DIRECTION ARTISTIQUE,
ILLUSTRATION, MISE EN PAGE &
SUIVI DE PRODUCTION**

Art & Wise s.à r.l.

EDITEUR RESPONSABLE

Art & Wise s.à r.l.

IMPRESSION

Imprimerie Reka s.a.
Imprimé sur papier Cocoon Offset
100% recyclé

RENSEIGNEMENTS & RÉSERVATIONS

T +352 23 62 43-20 - F +352 23 62 43-29
info@artandwise.lu

© Art & Wise s.à r.l.

Tous droits réservés. Toute reproduction, ou traduction,
intégrale ou partielle, est strictement interdite sans
autorisation écrite au préalable de l'éditeur.

Prochaine parution: septembre 2017

Clôture annonce: fin-août 2017

Tirage: 11.200 exemplaires

Magazine régional d'information bimestriel édité par Art & Wise
s.à r.l. en collaboration avec le Syndicat Intercommunal du Réi-
dener Kanton et le Groupe d'Action Locale Leader Atert-Wark.

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Agriculture,
de la Pêche et de la
Protection des consommateurs

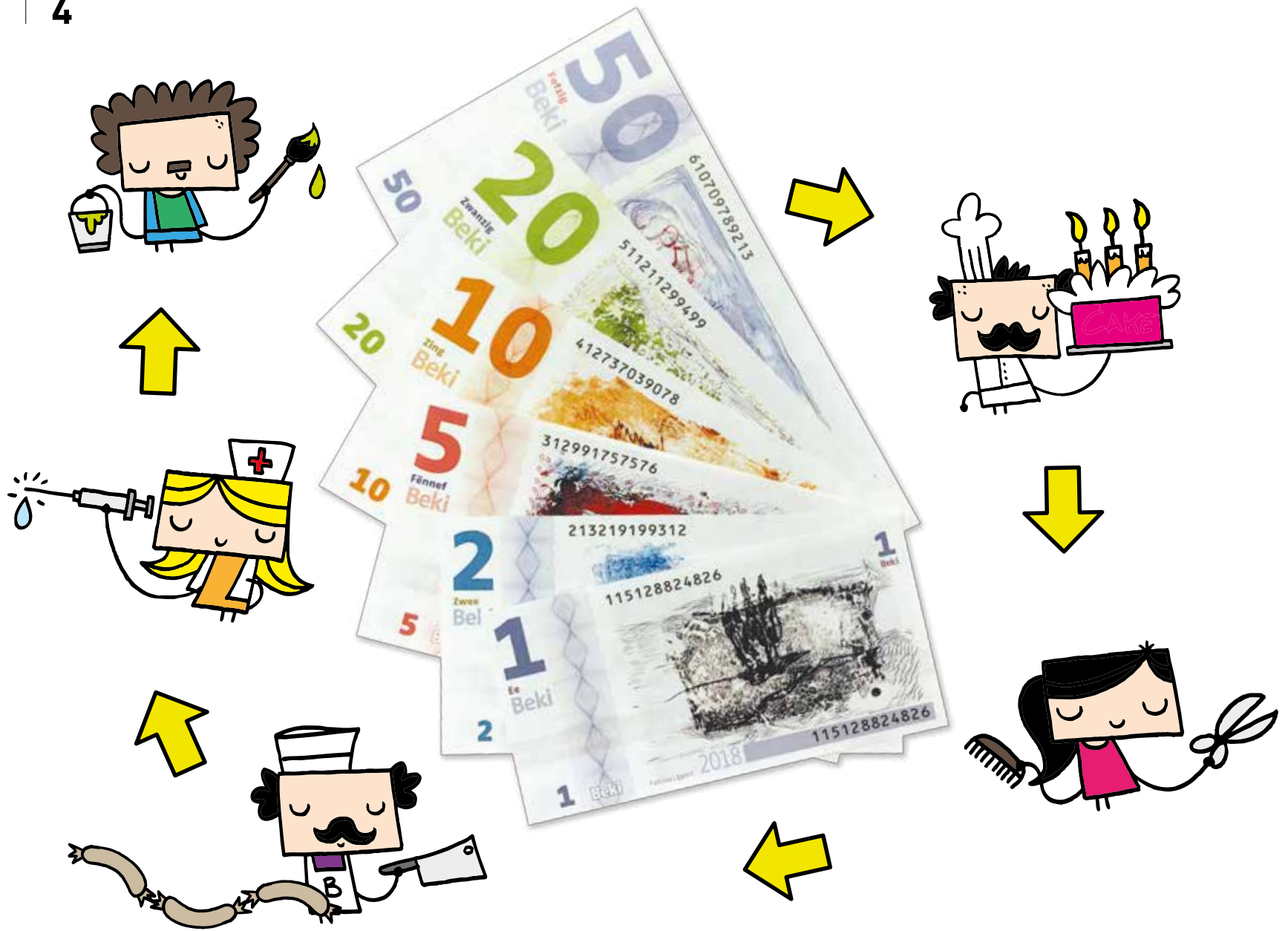

Fonds européen agricole pour le développement rural:
l'Europe investit dans les zones rurales.

Syndicat Intercommunal
"De Reidener Kanton"

D' REGIONALGELD BEKI ENG ERFOLLEGGESCHICHT AUS DEM RÉIDENER KANTON

DE KÄR A.S.B.L.
 103, Huewelerstrooss | L-8521 Beckerich
 T 23 62 21 847 | T 691 888 295
 info@beki.lu | www.beki.lu

Wat viru fënnef Joer nach wéi eng verréckten Iddi geklongen huet, ass haut net méi aus dem Réidener Kanton ewechzedendenken: D'Regionalgeld Beki!

 De S.I. Réidener Kanton
 ënnerstëtzt de Beki.

D’Pionéier vum Beki: Viru knapps fënnef Joer, den 18. Juli 2012, hu si de Beki Veräin “De Kär” gegrënnt.

Wann ee mat Beki bezilt, léist een eng ganz Kettereaktioun u regionalen Akeef aus.

Haut steet de Beki wéi näischt anescht symbolesch fir di gemeinsam Ustregungen vun deene verschiddensten Acteuren, fir de Réidener Kanton a seng gewuesse Strukturen op eng innovativ Art a Weis virun ze bréngen.

Mä bis dohinner war et en haarde Wee an de Projet hat mat staarkem Géigewand ze kämpfen. Knapps war en annoncéiert, gouf et schonns eng Question Parlementaire, ob sou eppes dann iwverhaupt legal wier. Net all ze laang virum Start huet dunn di Lëtzebuurger Zentralbank mat engem Pressecommuniqué d’Leit veronséichert: De Beki huet kee “cours légal”! Wien do participéiert mécht dat “à ses risques et périls” an da gouf och nach drop higewisen, dass Geldfälschung bestroft gëtt! Puh! Ma di Réidener hunn sech net beiere gelooss. An obschonns de Projet scho mol an de Medien doutgesot gouf, ass schonn am Februar 2015 deen 500.000sten Beki an Ëmlaf bruecht ginn.

D’Iddi war jo amfong einfach: Wann ee mat Beki bezilt, léist een eng ganz Kettereaktioun u regionalen Akeef aus. Mëttlerweil zirkuléiert ee Beki am Duerchschnëtt 6 mol tëschent de regionale Betriber iert en an Euro zeréckgetosch gëtt. Dat bedeit, dass wann een ee Beki ausgëtt, hei an der Regioun en Ëmsaz vu sechs Beki entsteht. A mëttlerweil si well 96 Betriber Member am Beki Veräin “De Kär”.

An haut kann een och soen, dass de Beki sech wéi e roude Fuedem duerch vill Aktiounen zitt, de Fuedem deen déi verschiddenst Acteuren hei an der Géigend zesummebréngt a solidaresch zesammenhält. Beim Geld hält d’Frëndschaft jo normalerweis op. Mä beim Regionalgeld fänkt d’Frëndschaft un.

Maacht mat! Beki kritt dir op alle Bankfilialen am Réidener Kanton an zu Réiden an der Post.

Ee klengen Impuls fir e risegen Impakt! Een Opruff vum Marc Neu, President vun De Kär Asbl.

Léif Lieser,

Am Abrëll 2014 hunn ech meng Responsabilitéit als President vum Beki Veräin De Kär iwverholl, zu engem Zäitpunkt wou d’Zukunft vum Beki op wackelege Been stoung. Haut sinn ech immens frou, dass eis zéi Ekip et mat vill Häerzblutt fäerdeg bruecht huet, deen aussergewöhnleche Projet zu sengem verdéngte Succès ze féieren. Dëst war zu kengem Zäitpunkt eng Selbstverständlechkeet. Dee Succès, dat sinn net nëmmen Zuelen. Dat sinn och déi vill kleng Geschichten, Initiativen, Begéignungen, Kooperatiounen, etc., déi duerch de Beki ugestouss goufen.

Dee Succès ass awer vun erstaunlech wéinege Leit ugestouss. Well ee mam Beki eng Kettereaktioun u regionalen Akeef ausléist, mir nennen dat de Multiplikatiounseffekt, ass den Impakt vun all Eenzelen enorm. An et ass kaum ze gleewen: D’läsch Joer waren et grad mol 50 Persounen, déi wierklech regelméisseg Beki op d’Bank siche gaange sinn. 50 Persounen, déi fir ee Chiffre d’affaires vu bal enger Millioun gesuergt hunn, well se mam Beki eng Kettereaktioun u regionalen Akeef ausgeléist hunn! Stellt lech mol vir et wieren 500 Persounen...!

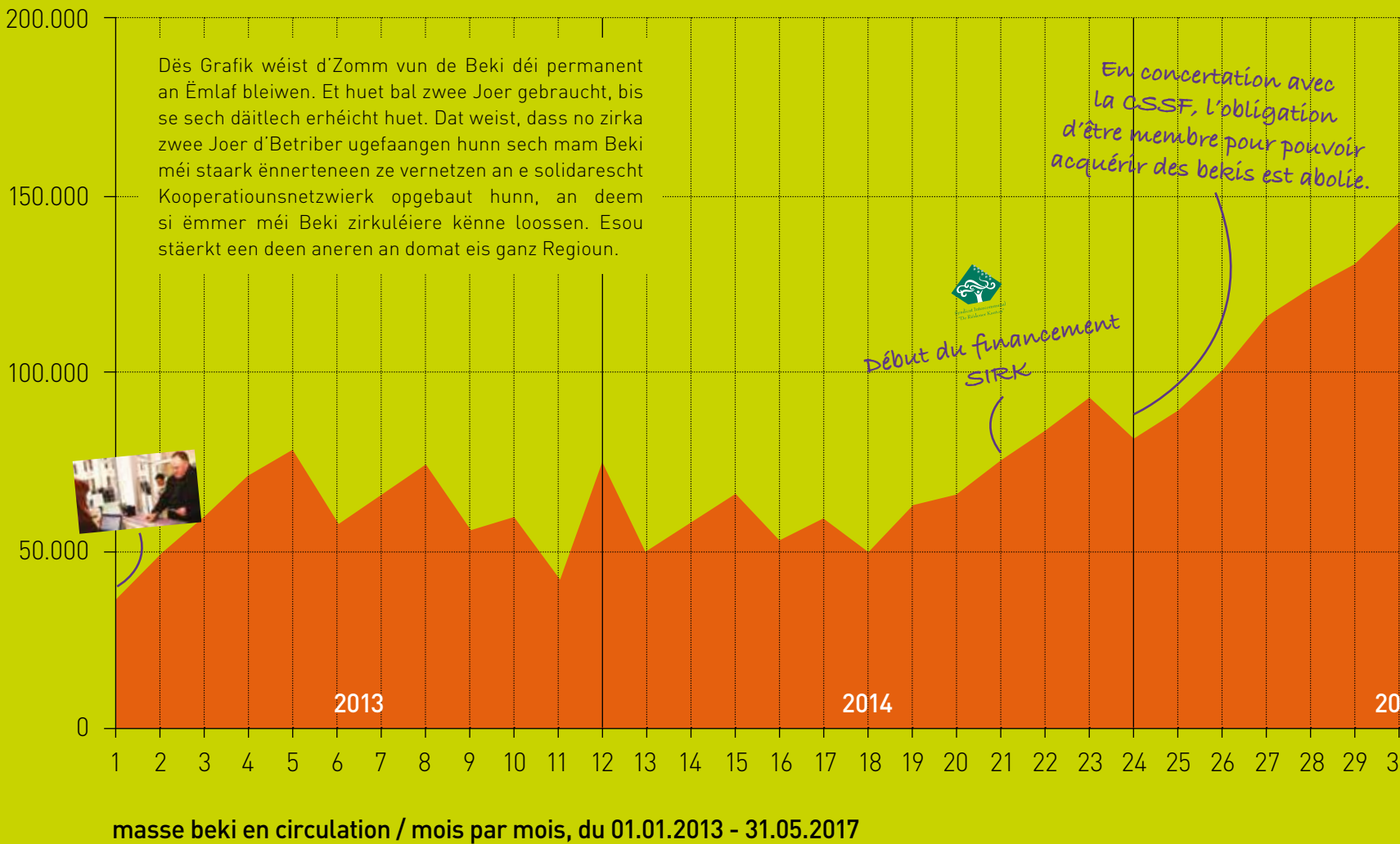
Léif Lieser, kënnt Dir mir iergend eppes nennen, dat eis Regioun méi effikass stäerkt?

Dofir, stellt lech net nëmme vir et wieren zing mol souvill Leit, nee, sidd Dir selwer ee vun deenen. Et kënnt op jidder eenzelen un! Och op lech! Ënnerschätzt Ären Impakt net! Maacht mat a gitt nach haut op Är Bank Beki sichen!

MAT DAT ERFOLLEGRÄICHST REGIONALGELD AN EUROPA

A kenger anerer Region an Europa zirkuléiert eng méi héich Regionalgeld-Zomm pro Awunner wéi am Réidener Kanton.¹ Oder anescht ausgedréckt: Néierens ënnerstëtzen d'Bierger hiert Regionalgeld esou gutt wéi am Réidener Kanton.

Ee couragéiert Engagement vum Gemengesyndikat "De Réidener Kanton" ...

De Beki war als Leader Projet vun der Gemeng Biekerech gestart ginn. Spéider huet de Gemengesyndikat "De Réidener Kanton" dunn de Finanzement mat iwwerholl. An de Succès vum Beki wier ouni den Engagement vum Gemengesyndikat net méiglech. Dësen huet schon oft bewisen, dass e sech traute nei Weeër auszeprobéieren. Allerdéngs, en eegent Geld ze fërderen, dat war schon e staarkt Stéck. A wann et schif gaang wier ... Oh jee, dat ganzt Land hätt de Geck gemaach!

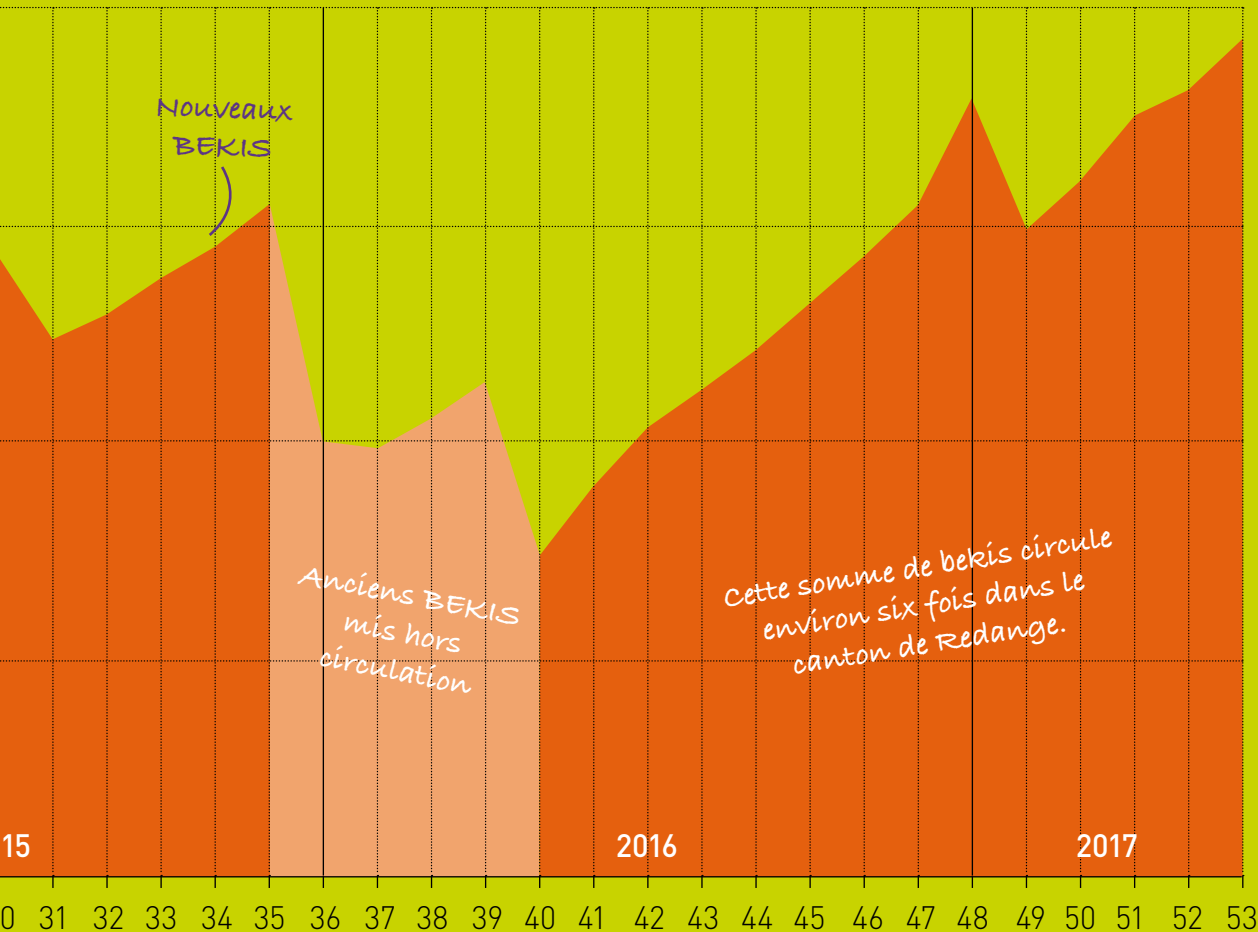
... an d'Rechnung ass opgaang

Ma schon en dräivéierels Joer nodeems de Gemengesyndikat d'Decision geholl huet d'Regionalgeld vum Réidener Kanton ze ënnerstëtzen huet de Beki riskéiert en Opfer vu sengem eegene Succès ze ginn: d'20er an d'50er Schäiner waren ausverkauft. Munch Client war generft, dass een op der Bank nëmmen nach kleng Schäiner krut.

A méttlerweil ass de Beki och zu engem Markenzeichen vum Réidener Kanton ginn. Een Alleinstellungsmerkmal, dat de Kanton no bausse als innovativ an nohalteg Region bekannt gemaach huet a gutt verkeeft.

An och wat den Ëmsaz pro Betrib ugeet, spillt de Beki an der éischter Liga mat.¹ No nëmme véier Joer läit dëse schonns bei zwee Drëttel vun deem vum *Chiemgauer*, a bei engem Drëttel vun deem vum *WIR*. De *Chiemgauer* ass dat bekanntsten an erfollegräichsten Regionalgeld an Europa, dat et

schonns zanter 2003 gëtt. De Schwäizer *WIR* ass déi gréissten Alternativwährung an Europa a gëtt zanter 1934 vun der Schwäizer *WIR Bank* geréiert. Ok, zouginn, sou déck wéi eng Schwäizer Bank si mir am Réidener Kanton nach net.

¹ Am Verglach mat Daten aus dëser Quell: On Velocity in Several Complementary Currencies, Josep Lluís de la Rosa¹ and James Stodder² 1TECNIO Centre EASY, University of Girona, Catalonia, EU; pep.luis@eia.udg.edu 2 Rensselaer Polytechnic Institute, Hartford, CT, USA; stoddj@rpi.edu; Seite 8

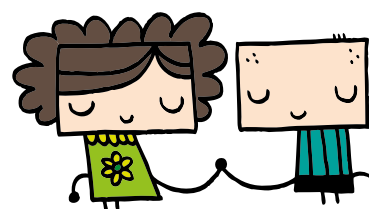
“De Kuerf am Duerf” – ee Beispill wéi Solidaritéit mam Beki funktionéiert

350 mol d’Joer kréien d’Radiosno-lauschterer zu enger vun de beschte Sendezäiten agetriichtert, “... gewannt 500 Beki fir am Réidener Kanton anzefafen!” An dat schonns zanter 2013. Gesponsert ass des Sendung vum Pall Center, Beki Member vun der éischter Stonn. Normalerweis géif ee bei sou eppes jo Akafsbonne vun engem bestëmmte Sponsor gewonnen. Mä d’Christiane Wickler huet de Beki genotzt fir esou sämtlech Betriber an Organisatiounen aus der Regioun ze ënnerstëtzen, déi hirersäits duerch d’Matmaache beim Beki och nees solidaresch d’Regioun ënnerstëtzen. Eng 25.000 Beki sinn esou scho verdeelt ginn.

Mä virun allem ass dëse Sponsoring eng super Reklamm fir de Réidener Kanton. Am Stil vun “gewannt ee Christmas Shopping zu New York”, heescht et “... am Réidener Kanton akafen”. An dat 350 mol d’Joer!

An dat net nëmme zu Lëtzebuerg: Tatsächlech si schonns Fuerscher aus Guatemala, Malaysia an Indien, fir mol just déi “exoteschst” ze nennen, bis op d’Biekerecher Mille komm fir sech iwwert de Beki ze informéieren. Dem indesche Soziolog Ashish Kothari hate mir iwwerens en aussergewöhnlechen Artikel am *Wort* ze verdanken. De phänomenalen Titel: “Der Beki als Vorbild für die Weltrevolution”. Bon, loosst eis de Ball mol léiwer flaach halen.

Maacht mat!
Beki kritt dir op alle Bankfilialen am Réidener Kanton an zu Réiden an der Post.

Eng Utopie ass nëmme sou laang utopesch, bis ee sech traut se Realitéit ginn ze loossen.

Dëse Sproch war scho quasi de Motto, wéi am Joer 2011, zum Erstaune vum ganze Land, ugekënnegt gouf, de Réidener Kanton géif säin eegent Geld maachen. A während Anerer hautdesdaags probéieren eis ze kopéieren, gëtt hei schonn um nächsten ambitiése Projet geschafft: Dem **Krypto-Beki!** Jo, de Veräin De Kär, deen de Beki geréiert, huet een neie Leader Projet gestart fir een digitale Beki ze schafen an dofir déi nei Blockchain Technologie ze notzen. Esou solle Beki-Konten, Iwwerweisungen an d'Bezuele mam Smartphone erméiglecht ginn – quasi eng Bank an der Boxentäsch. Als éischt soll awer eescht-haft gepréift ginn, ob dee Projet iwwerhaapt machbar ass an ob e kleng Veräin aus dem wëlle Westen esou eng Aufgab iwwerhaapt schëllere kann. Et wier nämlech weltwäit eng Première, dass d'Blockchain fir ganz all-deeglech Bezuelvirgäng benotzt géif. An et klängt no enger zimlech verréckter Iddi. Mä mol kucken, wéi dat a Fënnef Joer ausgesäit...

Maacht mat!
Beki kritt dir op alle Bankfilialen am Réidener Kanton an zu Réiden an der Post.

A véier Joer schonn 10.654 Beki gespent!

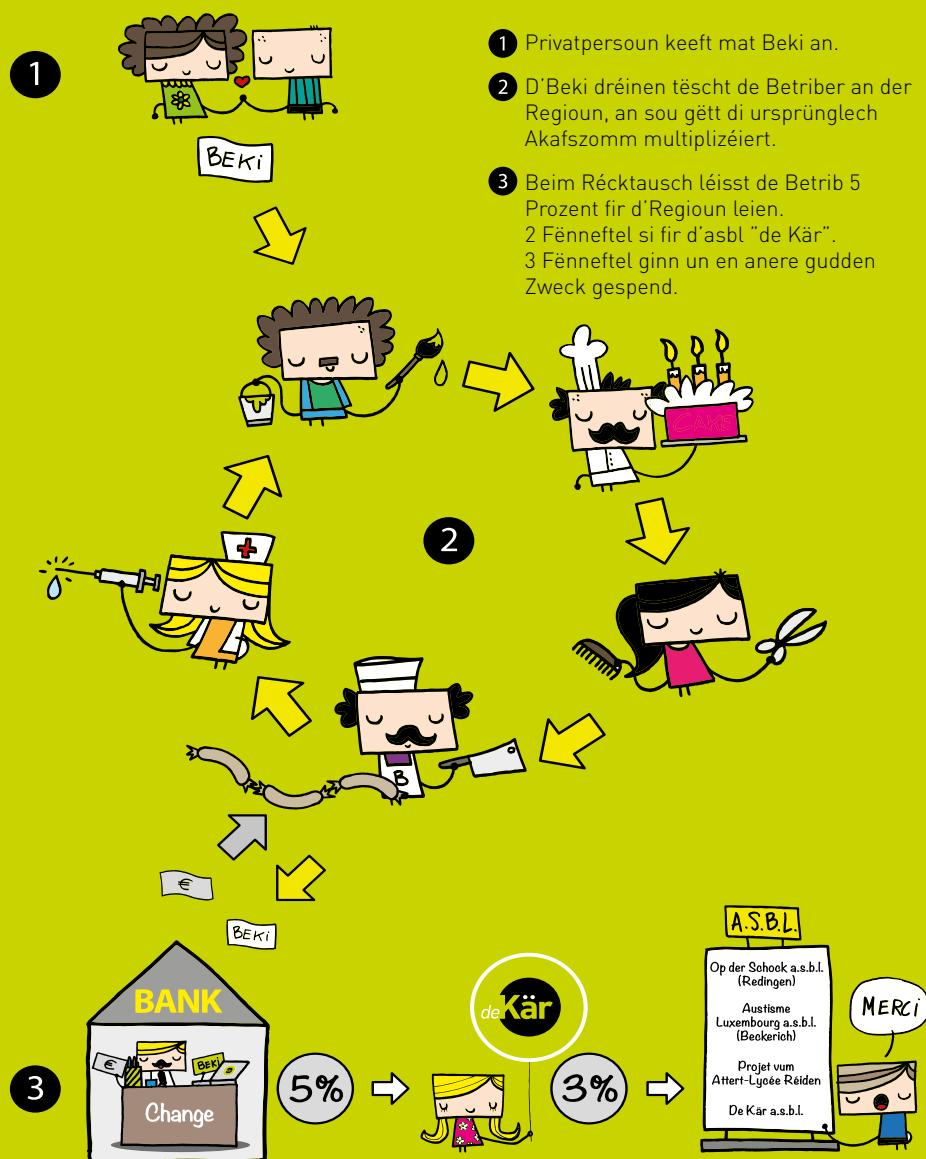
Wann een Euro a Beki wiesselt, kann een entweder fir 100 Euro 103 Beki kréien oder awer et wiesselt een se eent zu eent an dofir gëtt da spéider, wann ee Betrib d'Beki zeréck an Euro wiesselt een Don vun 3 Prozent un e gudden Zweck an der Region gemaach. Dat kann un de Centre Roger Thelen (Autisme Luxembourg), Op der Schock, Schülerprojeten vum Atert Lycée Réiden oder och nach de Veräin De Kär sinn.

An op dës Manéier ass iwwert déi läscht véier Joer déi beträchtlech Zomm vun 10.654 Beki gespent ginn!

Hei gesäit ee gutt, wéi ee System ka funktionéieren, bei deem jidderee gewënnt, oder op d'mannst näischt verléiert. De Spendenempfänger, kloer, dee gewënnt.

Fir de Client mécht et keen Ënnerscheid. D'Betriber, déi bezuelen dës dräi Prozent, wa se hir Beki mussen an Euro wiesselen. Mä gläichzäiteg geet d'Gesamtrechnung fir si op. Well doduerch, dass d'Betriber probéieren dee Verloscht ze evitéieren, gi si mam Beki Client bei engem weidere Beki-Betrib. Déi Beki, déi dee Betrib dann eventuell muss an Euro wiesselen, hätt e mat enger gewësser Wahrscheinlechkeet guer net encaisséiert, wa bei deem Betrib vun deem hien d'Beki krut, an Euro bezuelt gi wier. Et verléiert een also eppes Klenges, awer op Suen déi ee soss villäicht guer net kritt hätt.

An awer kënne mir all deene Betriber Merci soen, déi beim Beki matmaachen an dës Spendenzomm finanzéiert hunn.

ESOU KANN ET GOEN

Wann de Beki Koordinator selwer op d'Logik vum Beki rafällt

Dësläscht beim Lotty an der "Spënnchen": Ech hu meng Akeef erleedegt a stinn an der Keess fir ze bezuelen, do sprange mir e puer Fläsche Mariendistelueleg an d'Aen. Et sinn déi vun T'Charly's Oil. An dee mécht jo beim Beki mat an dofir wollt ech deen Ueleg ëmmer scho mol enker probéieren. Also gëtt eng Fläsch kaf.

Wéi ech de Buttik verloossen, kënt mir eng Fro an de Kapp: Wisou steet deen Ueleg eigentlech do bei der Keess? Do wou normalerweis e puer Séissegkeete stinn, fir de Client zu engem spontane Kaf ze beweegen?

Nondikass, t'ass wéinst dem Beki! D'Séissegkeete kann d'Lotty net mat Beki akafen, de regional produzierten Ueleg awer schonns. Dofir ass et a sengem Interess den Ofsaz vu regionale Produiten ze férdere, se dofir besser ze vermaarten a se besser a sengem Buttik ze positionéieren. Dat ass jo genau déi Logik, duerch déi de Beki déi regional Produiten a Produzenten ënnersetzt. An ech sinn drop eragefall!

Mä bon, ech hu mäi Kaf net bereit. En ass lecker an zweifellos méi gesond wéi Séissegkeeten.

Max Hilbert

KAF KRAAFT
Bezuel mam Regiogeld Beki
op iwwer 90 Plazen
am Réidener Kanton

100 €

100+3
BEKI

Gewann 3% op Ären Akeef!

Der „Beki“ als Vorbild für die Weltrevolution

Indischer Soziologe stellte sein Konzept einer „radikalen ökologischen Revolution“ vor

Luxemburg als Teil der Lösung

In diesem Zusammenhang machte der selbst ernannte Kritiker der „Finanzglobalisierung“ auch Parallelen zwischen Indien und Luxemburg aus. „Biekerech“, sagt Kothari. Er habe während seines Aufenthalts in Luxemburg das Glück gehabt, das „alternative Wirtschaftsmodell“ in Beckerich bzw. im Kanton Redingen kennenzulernen. „Biekerech“ sei für ihn ein Modell für Dezentralisierung und Energieautonomie.

Vor allem habe ihn aber der „Beki“ als politisch geförderte Regionalwährung fasziniert. Die Luxemburger würden mit der „Demonetarisierung des Handels“, wenn auch nur in einem kleinen Teil des Landes, an der „Wurzel des Übels“ ansetzen. Er werde „Biekerech“ und den „Beki“ jedenfalls in seine Liste der Vorbilder für seine radikal-ökologische Revolution aufnehmen und bei seinen kommenden Vorträgen in der ganzen Welt aus Überzeugung als solches betonen. CBU

Dat ass jo alles schéin a gutt, mä wat kascht dee Spaass?

De Beki gëtt mat öffentleche Gelder ënnersetzt. An awer leet d'Öffentlech Hand ënnert dem Stréch näischt drop. Wéi ass dat méiglech?

Ganz einfach: De Beki zirkuléiert méi laang, méi oft a méi séier an der Regioun wéi den Euro. Dat suert fir méi Émsaz an domat och méi TVA Einnahmen, déi ongeféier dem Montant vun zirka 45.000 Euro entsprechen, déi de S.I.R.K. all Joers an de Beki Projet stécht. Mä dat net eleng. Et ass jo net just eng finanziell Rechnung. Den Ëmweltschutz duerch e verstärkte regionale Konsum, de sozialen Zesammenhalt duerch eng verstärkte Kooperatioun tëschent de verschiddenen Acteuren aus der Regioun, suergen och fir eng positiv Bilanz. An net ze vergiessen: Och den Image vum Réidener Kanton profitiert.

De Beki inspiréiert E besonnesch flott Beispill: D'Kooperativ vun der Atert

De Beki suert derfir, dass d'Konsumenten, mä virun allem och d'Bereiber méi regional akafen an zesummeschaffen. Beim Récktausch vum Beki verléiert ee bekanntlech Fënnf Prozent an dat wëll natierlech all Geschäftsmann a -Fra vermeiden. An obschonns jiddereen sech Méi gëtt, mussen an eiser ländlecher Regioun grad déi Buttiker, déi Liewensmëttel verkafen, oft hir Beki an Euro zeréck wiesselen. Déi Beki sinn als Demande no regionale Produiten ze verstoen a ginn engem potentiellen Produzent eng gewësse Sécherheet, dass seng Produiten och nogefrot wäerte ginn. A wou eng Demande ass, ka sech och eng Offer kreéieren. A genau déi Chance wëll d'Kooperativ "Vun der Atert" nutzen an huet ugefaang Geméis ze produziieren. Konsequenterweis konnt a kann een d'Part'en vun der Kooperativ a Beki bezuelen.

De Réidener Kanton a säi Beki als Virreider a Virbild fir aner Regiounen

„Kommt der Süd-Beki?“ Dës Fro huet Wort online gestalt. Den Hannergrond: De 16. Juni huet de Projetskoordinator Max Hilbert zu Esch (Uelzeg) e Virtrag gehalen, dëst op Invitatioun vun Transition Minett. Transition Minett ass amgang d'Méiglechkeeten auselote fir nom Virbild vum Réidener Kanton e Regionalgeld fir de Minett ze schafen. En Numm fir hiert Geld hätten se allefalls schonns: Den Numm "Schlaken" huet d'Ronn gemaach.

An och vun der Musel gouf schon Interesse ugemellt fir de Beki ze kopéieren. Et wier allefalls net fir t'éischt, dass de Kanton Réiden als éischten de Courage hat nei Weeër ze goen. Weeër, fir déi een am Ufank belächelt an zu gudder Läscht kopéiert gëtt.

Duerch de Beki war den alternativen Tour de France (Altertour) op de Réidener Kanton opmierksam ginn, an hat Biekerech zu engem Etappenzil gemaach. Nach laang dono sinn hier Spueren hei zirkuléiert...

DE KÄR A.S.B.L.
103, Huewelerstrooss | L-8521 Beckerich
T 23 62 21 847 | T 691 888 295
info@beki.lu | www.beki.lu

De S.I. Réidener Kanton
ënnersetzt de Beki.

EUROPÄISCHER ARGE LANDENTWICKLUNG UND DORFERNEUERUNG

Studiereess vun der "Europäischer ARGE Landentwicklung und Dorferneuerung" beim Gemengesyndikat "De Réidener Kanton"

D'Europäesch ARGE Landentwicklung und Dorferneuerung ass, wéi de Numm et schonns seet, ee Netzwierk an deem sech ländlech Gemengen a Regiounen aus ganz Europa zesummefannen fir a Saachen Entwécklung vum ländleche Raum géigesäitig vuneneen ze léieren. An dësem Kontext gëtt all 2 Joer europawäit ee Concours ausgeschriwwen an deem Gemengen oder Gemengeverbänn mat hiren Konzepter a Projet'en kandidéiere kënnen. 2014 hat de Gemengesyndikat "De Réidener Kanton" mat sengen 10 Mbergemengen bei deem Concours matgemaach an huet den "Europäischer Dorferneuerungspreis für eine ganzheitliche, nachhaltige und motto-gerechte Dorfentwicklung von herausragender Qualität" kritt, wourop mir zimlech houfreg sinn. Dofir ware mir och frou, wéi

d'ARGE bei eis ugeklappt huet fir am Kader vun enger vun hire Studiereesen, déi si reegelméisseg fir Gemegepolitiker an Gemegepersonal aus rurale Gemengen organiséieren, de Réidener Kanton kucken ze kommen, deen bei hinnen als Musterbeispill fir eng gelonge Zesummenaarbecht vun "klénge" Gemengen gëllt.

Den 20. Juni konnte mir deemno eng Delegatioun vun 28 Gemegevertrieder empfänken, déi aus Däitschland, Lettland, Italien, Éisträich a Polen komm sinn. Derbäi waren och de Buergermeeschter vun eiser Nopeschgemeng Mäertzeg, déi mat eis zesummen am Leader schafft, de Claude Staudt esou wéi den Här Frising aus dem Landwirtschaftsministère. Mir haten eis et och net huele gelooss, eise fréieren President, den Camille Gira, elo Staatssekretär am MDDI, a laan-

gjärege Jurysmember bei der ARGE ze invitéieren.

Nodeems de Grupp zu Mertzig den neien Themewee, ee Leader-Projet, vum Buergermeeschter virgestallt krut, si se ob Viichten komm, wou no der Begréissung duerch de Buergermeeschter Camille Scheuren, den Här Jacoby vun de Viichter Geschichtsfrënn detailléiert Explikatiounen zum réimeschen Mosaik ginn huet.

Duerno huet d'Rees eis dunn ob d'Biekerecher Mille gefouert. No enger Introduktioun duerch de President vum Gemengesyndikat "De Réidener Kanton", dem Henri Mausen, gouf, well jo net nëmmen de Kapp mee och de Leif muss geniert ginn, de kale Buffet, deen de Serge mat senger Equipe eis aus reng lokalen a biologesche Produit'en, gezaubert hat, blogemaach. Fir keng Zäit ze verléieren huet de Camille Gira schonns

während dem lessen een Aperçu ginn iwwert de Syndikat De Réidener Kanton, firwat en gegrënnt gouf, déi sëlloch Projet'en déi an deenen knapps 30 Joer an dëser Denkfabrick entstane sinn an de positiven Impakt deen en op d'Liewensqualitéit vun de Bierger mee och ob d'sozioekonomesch Entwécklung vun der Regioun huet.

Am Uschloss goufen nach verschidden "Highlight" Projet'en virgestallt wéi d'Ärdschëff, ee Leader-Projet, wou et ëm de Bau vun engem komplett autarken Haus, also engem Haus wat weder un de Waasser- Ofwaasser oder Stroumreseau ugeschloss ass, duerch d'Katy Fox vum Centre for Ecological Learning vu Biekerech, Youth 4 Work, een individualiséierten Coaching fir Jugendlecher, déi risquéieren om Wee tëschent Schoul an Aarbechtswelt verluer ze goen

an nach de rezenten Projet "Haus-Care" eng Aktioun wou de Gemengesyndikat sech vis-à-vis vun Proprietären verbiergt fir dass Leit, deenen et net sou gutt geet an déi keen Accès ob de normalen Wunnensmaart hun, een Ënnerdaach kënne fannen.

No enger kuerzer Visite vum flotten Site vun der Millen goug d'Rees dunn ob Useldeng, wou de Buerghär (pardon Buergermeeschter) Pollo Bodem d'Buerg gewisen huet, woubäi hien de Schwéierpunkt op den Aménagement vum Tour vun der Visite fir Leit mat enger visueller Defizienz, deen zu senger Zäit an Zesummenaarbecht an mat der Ënnerstëtzung vun der UNESCO realiséiert gouf. De Gerard Anzia huet dunn iwwerholl an eise Gäscht déi Projet'en gewisen, déi an Zesummenaarbecht tëschent der Gemeng Useldeng an dem Kanton entstinn,

fir eis Regioun neels ob déi touristesch Kaart vum Land ze bréngen. Nieft dem Iwwerschaffen vun alle Vëloswee an den 10 Gemengen, hiner komplett neier Beschëlderung an dem Drock vun enger Veloskaart, déi och 2 touristesch Tier opweist, entsteet grad zu Useldeng, als Leader Projet een modernen Tourist Info Point. Eis Gäscht kruten awer och d'Pläng vun dem Touristegîte gewisen, deen Gemeng Useldeng a Réidener Kanton a Form vun Mushrooms, (iwwersat Champignon'en) enger Zort Bamhaiser um Site vun der "vieille Tannerie" bauen.

Eisen Tour duerch de Kanton huet dunn zu Randschelt säin Ofschloss fonnt. Am klengsten Duerf vum Kanton konnten d'Visiteuren mam Schäffen, dem Jean Ferber, den Randschelter Pad trëppelen a kruten och déi aussergewöhnlech Kierch mat hiren Fresken gewisen.

Am Uschloss goug et dunn an de liewegen Musée Thillevogtei wou mer, genee esou wéi soss d'Schoulkanner, vun dem aussergewöhnlechen pädagogesche Konzept profitéiere konnten.

Während dem uschléissenden Aperitif virun der Scheier vum Musée, hunn d'Kanner aus der Maison Relais vun der Wahler Gemeng, ënnert der Leedung vun der Mme Nadine Bissen, d'Friichten vun der musikalescher Fréierzéiung, déi d'Museksschoul vum Kanton Réiden säit 2 Joer an de Maisons Relais vun de Membergemengen bedreift gewisen.

Zesumme mat eise Gäscht hu mir duerno nach ee puer gemiddlëch Stonnen mat hausgemaachten Pizzen an Elisabeth Ney an anere Schneekereien, déi d'Schock vu Réiden bruecht hat, verbruecht.

19 Nationen mit über 300 Teilnehmern zu Gast in Vianden

LINC 2017 Konferenz in Vianden:

EUROPAS LEADER-REGIONEN ZU GAST IN LUXEMBURG

Weitere Infos finden
Sie unter www.linc2017.eu
und www.info-linc.eu

Vom 09. bis 11. Mai 2017 fand unter dem Motto "LEADER Spirit – Empowering People" die LINC-Konferenz in Vianden statt. Über 300 LEADER-Akteure aus 19 verschiedenen Mitgliedstaaten der Europäischen Union nahmen daran teil. Organisiert wurde die Konferenz von den fünf luxemburgischen LEADER-Regionen in Zusammenarbeit mit dem Landwirtschaftsministerium.

LINC - LEADER Inspired Network Community - ist eine europäische LEADER-Konferenz, welche auf innovative Art und Weise den Erfahrungsaustausch und die Vernetzung zwischen ländlichen Regionen in Europa fördert. LINC wurde erstmals 2010 in Österreich organisiert, mit dem Ziel transnationale Kooperation zu fördern und den europäischen LEADER-Gedanken zu festigen. Seitdem findet die Konferenz jedes Jahr während drei Tagen in einer LEADER-Region eines anderen EU-Mitgliedstaates statt. LINC kombiniert den fachlichen Erfahrungsaustausch mit sportlichen und kulturellen Aktivitäten sowie europäischer Kulinarik.

Eröffnet wurde die LINC-Konferenz in Vianden am 9. Mai 2017, dem Europatag der Europäischen Union, mit den Ansprachen von Marc Schaefer, Bürgermeister der Stadt Vianden, von Marcel Thommes, Präsident der LEADER-Gruppe Éislek und von Landwirtschaftsminister Fernand Etgen.

“Study tours” in luxemburgische LEADER-Regionen

Am 10. Mai fanden thematische Fachexkursionen in die einzelnen luxemburgischen LEADER-Regionen statt. Diese boten den europäischen Gästen die Möglichkeit, sich Projekte der ländlichen Entwicklung vor Ort anzuschauen, lokale Projektträger kennenzulernen und aktiv Erfahrungen auszutauschen.

In der LEADER-Region Éislek stand die Fachexkursion unter dem Motto “Regionale Produkte”. Besucht wurde die Genossenschaft “Lëlljer Gaart”, eine geschützte Werkstatt mit vielseitigen Tätigkeitsbereichen. Dort wurde das Konzept des pädagogischen Freizeitzentrums “Park Sënnersräich”, in dessen Aktivitäten es um die fünf Sinne des Menschen geht, und der Naturpark Obersauer vorgestellt. Ferner wurden in Kalborn die Mühle mit den Projekten “Wassererlebniszentrum” und “Aufzuchtstation für die Flussperlmuschel” sowie die verschiedenen Einrichtungen der BEO “Bauerninitiative fir d’Éislek an den Naturpark Our”, welche für den Vertrieb der regionalen “Ourdaller” Produkte zuständig ist, besichtigt.

“Ländliche Wirtschaft und Nachhaltigkeit” war das Thema der Studienreise in die LEADER Region Atert-Wark. Vorgestellt wurden in der Mühle in Beckerich die Projekte “Climeec”, “Solidarische Landwirtschaft”, die Regionalwährung “Beki” sowie “CultTrips”, ein transnationales Projekt im Bereich des “Slow Tourism”. Anschließend wurde CELL, das “Centre for Ecological Learning Luxembourg” mit seinen Aktivitäten und dem “Äerdschëff” aus lokalen und recycelten Baumaterialien im Atert Lycée Réiden präsentiert.

In der Region Müllerthal standen die Themenbereiche “Wald und Tourismus” im Mittelpunkt. Nach der Vorstellung des transnationalen “Forest project – Netzwerk waldreicher Regionen in Europa” wurden während eines Workshops ganz nach den LEADER-Prinzipien “innovativ und kreativ” Sitzgelegenheiten aus einheimischem Buchenholz von europäischen Teams gebaut. Auf einer Wanderung auf dem Mullerthal Trail konnten die Teilnehmer anschließend die imposanten und bizarren Sandsteinfelsen der Region Müllerthal erleben und das transnationale LEADER-Projekt “Leading Quality Trails – Best of Europe: Mullerthal Trail und Lechweg” kennenlernen.

Die Fachexkursion in die LEADER-Region Miselerland stand ganz unter dem Motto der transnationalen Zusammenarbeit. Einzigartig in Europa ist der Ansatz, dass die Region Miselerland eine gemeinsame,

Das Organisations-Team mit Mitarbeiter der 5 LEADER-Büros, dem Landwirtschaftsministerium sowie dem ORTAL

Study Tour in die LEADER-Region Atert-Wark... hier bei Projektpräsentationen in der Beckericher Mühle...

... sowie Besuch im Atert-Lycée beim Earthship-Projekt von der asbl Centre for Ecological Learning Luxembourg...

grenzüberschreitende Entwicklungsstrategie mit der benachbarten LEADER-Region Moselfranken für die Förderperiode 2014-2020 erstellt hat. Nach einer Einführung in die LEADER-Kooperationsprojekte "Terroir Moselle", "Straße der Römer" und "Grenzenlos Radeln" und einem Workshop zum Thema "Transnationale Zusammenarbeit in europäischen Grenzregionen" stand eine Schifffahrt auf der Mosel auf dem Programm. Abschließend wurde die in ganz Europa bekannte Ortschaft Schengen mit ihrem Europa Museum besichtigt.

"Landwirtschaft und Tourismus im Tal der sieben Schlösser" war das Thema der Studienreise in die Region "Lëtzebuerg West". Im Hotel-Restaurant "A Guddesch" in Beringen wurden die landwirtschaftlichen Projekte "Maßnahmenpaket für Direktvermarkter und pädagogische Bauernhöfe", "Regionaler Markt Beringen" und das Konzept "A Guddesch" vorgestellt. Abgerundet wurde das Programm mit einem kulinarischen Workshop. Anschließend wurde das Schloss Ansemburg mit seinen barocken Gärten besucht und die touristischen LEADER-Projekte der Region "i" und "Living History" erläutert.

LINC-Walk und European Buffet

Sportliche Aktivitäten und europäische Kulinarik sind eine Tradition bei der LINC-Konferenz. Dieses Mal wurde jedoch eine Neuerung angeboten: der LINC-Walk, eine Art "Marche gourmande" mit interaktiven Spielen. International zusammengesetzte Teams aus jeweils 12 Personen hatten auf einer 9 km langen Wanderung in der direkten Umgebung von Vianden die Möglichkeit, diverse auf Geschicklichkeit und Teamgeist ausgelegte Spiele durchzuführen, regionale Produkte aus Luxemburg zu probieren sowie verschiedene Spezialitäten aus den vertretenen Regionen im Rahmen von einem "European Buffet" zu verkosten. Gekrönt wurden schließlich am Abend die drei besten Teams bei der Abschlussfeier von LINC 2017 mit der Medaillenübergabe im Kulturzentrum Larei.

Fazit

"Standing Ovations" für die Organisatoren zum Abschluss der Konferenz und viele positive Rückmeldungen haben gezeigt, dass das innovative LINC-Konzept funktioniert und nach wie vor für große Begeisterung sorgt. Mit über 300 Teilnehmern aus 19 verschiedenen europäischen Ländern war LINC 2017 ein Riesenerfolg. Die Veranstaltung bot den LEADER-Regionen aus Luxemburg die Möglichkeit, lokalen Acteuren aus ganz Europa ihre Projekte der ländlichen Entwicklung zu zeigen, neue Kontakte zu knüpfen, Erfahrungen auszutauschen, den europäischen Kooperationsgeist anzuregen und neue Kooperationsprojekte zu planen. Schließlich war LINC 2017 mit seinen Fachexkursionen auch eine gute Gelegenheit den Tourismus in den ländlichen Regionen von Luxemburg zu fördern.

So, see you next year in Finland at LINC 2018!

Weitere Infos finden Sie unter www.linc2017.eu und www.info-linc.eu

... Team-Übungen auf der Wiese beim Atert-Lycée

Kooperation wird bei LINC grossgeschrieben: hier reger Austausch im Cooperation Corner auf Schloss Vianden

Die internationalen Teams beim LINC-Walk in der Umgebung von Vianden: eine Art Marche Gourmande gespickt mit Spielen und Quiz-Fragen...

European Buffet mit Leckereien aus den teilnehmenden Regionen...

Medaillenübergabe durch Minister Fernand ETGEN

Georges Christen hatte sich was Besonderes einfallen lassen...

Standing Ovations für eine gelungene Organisation 2017

Teamspirit war gefragt

Ausklang mit der Rhythm Band

NEUE KOOPERATIVE GEGRÜNDET

GRINGGO! DIE REGIONALE UND NACHHALTIGE VERMARKTUNGSSTRUKTUR

Infos
info@gringgo.lu
www.gringgo.lu
 T+352 26 88 18 55

Wie schon bekannt, ist unsere Region in vielen Bereichen sehr innovativ. So hat sich in den letzten Jahren viel theoretisches und praktisches Fachwissen im Bereich der Nachhaltigkeit in der Region gebildet und angesammelt.

Die ClimEEC-Betriebe können z.B. komplette Packages im Bereich der Altbausanierung anbieten, welche alle Etappen von der Konzepterstellung über die Ausführung bis zur Finanzierung abdecken. So ist z.B. geplant, ein von den ClimEEC-Betrieben entwickeltes Konzept von Energieplushäusern, als eigenständige Marke auf dem Markt zu etablieren.

Diese und andere Leistungen müssen dabei kommunikativ nach außen professionell in Szene gesetzt werden. Die Frage dabei ist aber, ... schafft das jeder Betrieb selbst oder wäre dies nicht wesentlich ökonomischer, es "im Verbund" aller Betriebe, Gewerbetreibenden und/oder Bürgern umzusetzen?

Einzel, das zeigt sich immer wieder, fehlt es meist alleine schon an der erforderlichen Personal-Ressource, um solche Projekte effizient und kostengünstig an die Kundschaft heranzutragen und aktiv zu vermarkten.

Es galt nun, das Projekt gemein-

sam anzugehen, indem in der ersten Phase die Machbarkeit(en) auszuloten waren.

Unter der Leitung eines externen Beraters (Dieter Olk, INPUT-Unternehmensberatung in Bitburg) wurde das Projekt öffentlich bekannt gemacht und beworben. Das Bestreben war, möglichst viele Bürger/innen und deren Meinungen mit einfließen zu lassen. In mehreren Arbeitssitzungen wurde die Aufgabenstellung erörtert; wir haben offen diskutiert und im Brainstormingverfahren viele Ideen und Anregungen für eine regionale Förderung und Entwicklung gesammelt.

GRINGGO
 BEWOSST HANDELEN AM WESTEN

Fonds européen agricole pour le développement rural: l'Europe investit dans les zones rurales.

Schlussendlich kristallisierte sich heraus:

- um wirtschaftlich erfolgreich am Markt aufzutreten, benötigen wir eine entsprechende Vermarktungsplattform. Eine Investition, die sich indes nur für eine größere Gruppe finanziell rechnen kann und wohl einen Einzelnen überfordert,
- es Bedarf einer personellen Unterstützung, die sich ausschließlich um das Marketing für eine komplette Gruppe kümmern muss und
- das es bei allen guten Ideen insbesondere auch einem entsprechenden Startkapital bedarf!

Einzelnen Betrieben ist es einfach aus Kostengründen nicht möglich, eine solche Struktur alleine zu tragen. Das Konzept sieht vor, dieses in der Region fehlende Know-how gezielt aufzubauen und zu fördern, indem es mit entsprechendem Personal besetzt wird.

Basis einer solchen regionalen Vermarktungsplattform -und künftiger Kostenträger- wird eine neu gegründete Genossenschaft. Eine Genossenschaft bietet die Möglichkeit, alle interessierten Bürger/innen, alle Gewerbetreibende und Betriebe einzubinden.

Dies ist möglich in Form eines Gründungsmitglied (damit einhergehend mit einem aktiven Einfluss auf die Ausgestaltung der Satzung und künftiger Handlungs- und Haushaltspläne); und zusätzlich verbunden mit der Aussicht auf eine spätere Gewinnbeteiligung. Zum anderen als "normales Mitglied" mit einer vollen Integration in die Genossenschaft und Nutzung aller von der Genossenschaft zur Verfügung gestellten Ressourcen.

In der Arbeitssitzung vom 18.4.2017 wurde beschlossen, dass unter der Regie von ClimEEC am 15. Juni 2017 im Rahmen einer ersten Generalversammlung eine Genossenschaft mit dem Namen "Gringgo" gegründet wird. Aufgenommen wurden Gründungsmitglieder, die je mindestens einen oder ein mehrfaches an Anteilsscheinen im Wert von 400 €

zeichneten (anvisiertes Eigenkapital: 30.000 €; mindestes aber 20.000 €).

In der ersten Plankostenrechnung kamen wir zu dem Ergebnis, dass zum Start und für die ersten 12 Monate ein Eigenkapital von 30.000 € eine solide Basis bildet, mit der man ohne falsche Hektik den Aufbau der Genossenschaft durchführen kann. Der Break-Even, also der Termin wo sich die Genossenschaft trägt, ist stark davon abhängig, wie schnell es gelingt, Mitglieder zu gewinnen und deren Produkte und Dienstleistungen über eine zu schaffende Internet-Vermarktungsplattform aktiv zu vermarkten.

Bei der Gründung der Genossenschaft haben 16 Mitglieder insgesamt Anteilsscheine im Wert von 21.200 € gezeichnet.

Die Gründungsmitglieder werden sich, jeder in einem persönlichen Rahmen, um die Anwerbung weiterer Kapitalzeichner bemühen. Diese Aufgabe übernimmt dann federführend der noch einzustellende Regionalleiter/in.

Die "Gringgo s.c." ist auf Nachhaltigkeit ausgelegt. Das es dafür auch der Menschen bedarf, die dieses Konzept tragen, versteht sich von selbst.

In der Satzung wurde festgelegt, unter welchen Voraussetzungen man Mitglied in der "Gringgo s.c." werden kann.

Wir suchen Gewerbetreibende, Betriebe, Gemeinden, Privathaushalte

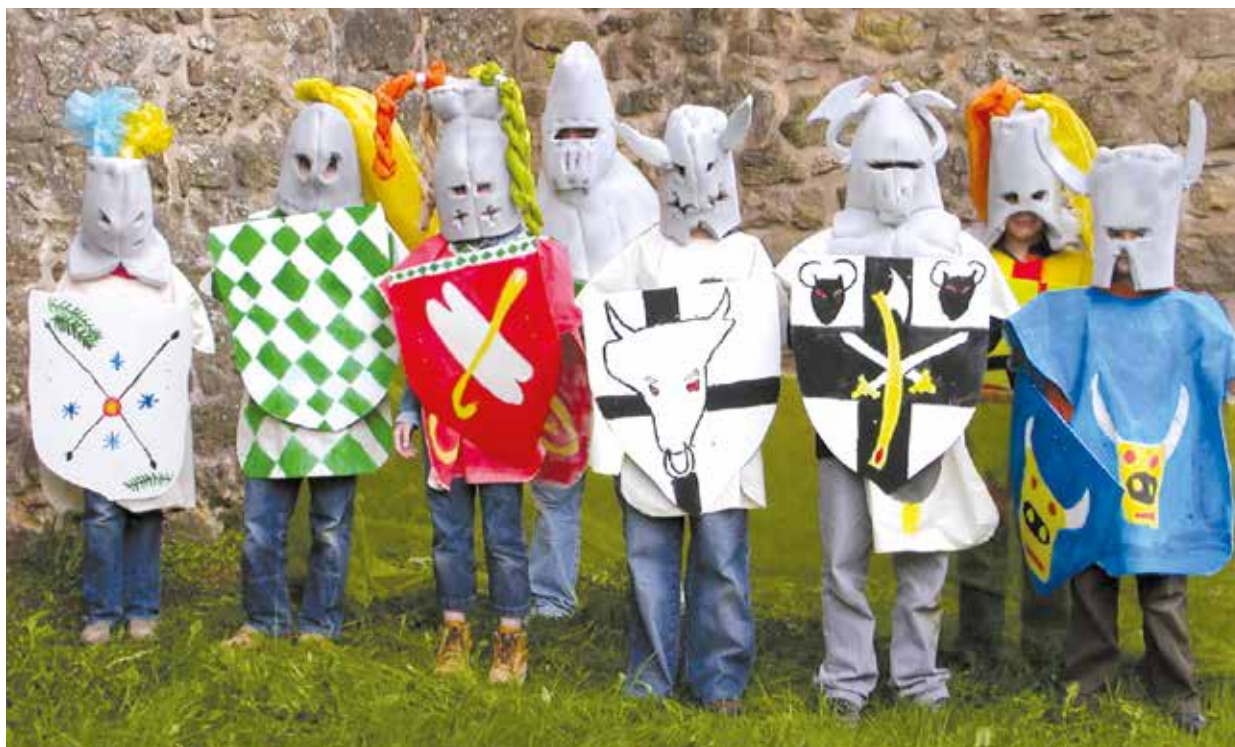
- aus der Region (in LEADER-Region Atert-Wark niedergelassen)
- die denken und handeln in Richtung Ökologie sowie Soziales & Regionales
- die mindestens ein Produkt anbietet, was als "nachhaltig" eingestuft ist. Das Produkt muss mind. einen Planungsstatus haben; also noch nicht komplett vermarktungsreif sein.
- Mit der Bereitschaft, sich weiter zu entwickeln (Teilnahme an Weiterbildungsmaßnahmen)
- die Mitglied in der Regionalwährung Beki sind (oder werden wollen)

Was Gringgo bietet

- Unsere Region und deren Produkte, Dienstleistungen und Menschen über die regionalen Grenzen hinaus bekannt machen.
- Aufbau einer professionellen Vermarktungsstruktur um nachhaltige Projekte / Produkte / Dienstleistungen im Umwelt-, Sozial- und Kulturbereich durch aktive Kundenakquise zu vermarkten.
- Verbesserung der regionalen Produktvermarktung durch effizientere Strategien zum Verkauf und Transport.
- Visibilität des regionalen Produktangebotes für Produzenten und Konsumenten erhöhen.
- Zusammenarbeit zwischen Produzent und Konsument fördern.
- Konsumenten responsibilisieren.
- Hilfe bei Messeauftritten
- Vermietung Messematerial
- Beratung bei der Vermarktung
- Gemeinsamer Einkauf

Leader Atert-Wark präsentéiert

A'MUSÉE – KANNER MUSÉE LËTZEBUERG ASBL OP DER SICH NO NOWUES

Amusement am Musée. Dohir de Numm A'Musée. E Konzept wat elo 12 Joer am Déngscht vun de Kanner funktionnéiert huet, an elo seng Zukunft plange muss! D'Ekipp A'Musée vun Useldeng stéisst un de Limite vun hire Kapazitéiten, a mécht dohir en Opruff am Kanton un all de Bierger, déi interesséiert sinn un héichwäert pädogesch Projeten a fir déi de Jonken och an Zukunft kënne méi no ze bréngen.

A'MUSÉE A.S.B.L.
Bénédicte de Gruben
Michèle Geimer
Guido Wolff
T+352 691 85 45 04
info@amusee.net
www.amusee.net

Wien oder wat ass A'Musée?

Sech am Musée amuséieren! Dat ass den Objektiv vum A'Musée. D'Kanner sollen hei op eng lieweg Aart a Weis, d'Welt ronderëm sech entdecken, op neie Weeër léieren an iwwert dem Wee vun der Kultur de Kulturen méi no kommen.

Sou huet alles ugefaangen

T'huet alles 2003 ugefaange mat eiser Ekipp, déi sech wöchentlich getraff hat, fir no flotte Projeten ze siche fir déi jonk Matbierger. T'sollten Aktivitéite sinn, déi ureege fir sech dran ze verdéiwen, déi firwerfzeg maachen an dat Kreatiivt aus engem erauskiddelt.

2 Joer drop sinn eis Iddie mat deene vun der Gemeng Useldeng an dem Service des Sites et Monuments Nationaux verschmolt. Dorausser entstanen: D'Konzept vum A'Musée, eng Plaz wou Jonker sech amuséieren, houfreg op hir gemeinschaftleche Kreatiounen sinn, an esouguer d'Méiglechkeet kriterien, hir Objeten am Musée auszustellen. Esou ass dann och de Slogan vum A'Musée entstanen: "Eng Plaz fir Dreem a Kreativitéit".

Phase vun der Emsätzung

Du gong et lass mat der Emsätzung! De pädagogesche Projet opbauen, en Internetsite lancéieren, sech mat verschiddenen Themen ausernee setzen a verdéiwen, Budgets froë klären,

Material organisieren, Fongeschaffen, Promotionsaarbecht leeschten, Kontakter mat anere Muséeë knäppen, en Ënnerdaach an der Buerg zu Useldeng schaffen, administrativ Aarbechte reegelen, Partner an Animateure fannen, Spiller entwéckelen, jee...et war eng Jett ze dinn ier ee konnt lassleëen.

Am Fokus: 3 Schwéierpunkten: d'Mëttelalter – Mäercher – Kreativ Fräiheet.

D'Thema Mëttelalter gëtt duerch de 5 Sënner an de 7 Intelligenzformen un déi Jonk vermëttelt, nom Konzept "deep slow learning". A'Musée huet dozou, bis 2011 Stage vun enger Woch proposéiert iwwert Kalligraphie, Steemetzen, Heraldik, Mëttelalterspiller, Kréinungsmoolzéchten, faarweg Kierchefënsteren.

Den Deel Mäerchebicher ass am A'Musée breetgefächert. Hei si Geschichtesammler aktiv, déi sech der kollektiver Phantasie verschriwwen hunn, an regelméisseg Besuch vun de Marionette kréien. Hei ginn et nitt nëmme Stage fir Kanner, mä och thematesch Woche fir Schouklasse, Konfektionsateliers fir Grouss a Kleng esou wéi och Formatiounen fir Erwuessener.

Fir den Deel Kreativ Fräiheet huet den A'Musée eng Jett Ateliere gemaacht, dat fir ronn 10 Clienten aus dem privaten an dem öffentleche Secteur, dat fir iwwer 5.000 Kanner!

Pläng fir d'Saison 2017

Fir dese Summer sti weider Projeten um Programm:

Eng interaktiv faarweg Visite, Schnitzeljuegd, eng Formatioun Mäerchebicher an en Atelier "Raconte toi! Et stinn europäesch Zesummenaarbechte virun der Dir, eng mam Réidener Jugendtreff ronderëm d'Thema Marionetten an eng mat Finnland ronderëm d'Thema "Outsider Kënschtler".

Manpower fir d'Zukunft vum A'Musée

Wéi der feststellt, ass vill ze dinn, deemno si Dir häerzlech Wëllkomm eng Hand mat unzepaken! Interesséiert? Melletech bei eis. Mir sichen aktiv Memberen, Chef de Projet, Animateuren, ..., déi sech fir déi kulturell an déi ländlech Entwécklung an eiser Regioun interesséieren an déi och virun z'entwéckelen. Bréngt lech mat an!

A'Musée freet sech op lech.

De Schankemännchen asbl

DE REVISÖR

© Mireille Gereke-Pletschette

„Man soll den Spiegel nicht schelten,
wenn er eine Fratze zeigt.“

Reservatioun

Reservéiert elo fir eis nei
Produktioun: „De Revisör“
Iwwer Telefon um 671 222 224
Iwwer de Reservatiounsformulär
op www.schankemaennchen.lu

Mir freeën eis op Äre Besuch!

Dem Nikolai Gogol säi Komédistéck vun 1836 ass eng batterbéis Kritik un enger korrupter Politik, eng Gesellschaftsfarce, déi Gurmangsegkeet a Verlügenheet am Grousse wéi am Klenge lächerlech mécht!

An enger klenger Stiedchen – vergiess a verluer um Enn vun der Welt – stiechen s'all ënner enger Decken. Eng Hand wäscht déi aner. Am Spidol wuchert den Dreck bis op de Gank. De versoffene Schreiwert uerteelt um Geriicht wéi et em an de Kapp kënnt, därbants de Riichter op d'Juegd geet. Justiz, Post, Schoul- a Gesondheetswesen, all si se korrupt bis op d'Schanken.

Si verjuppen, verspillen a verspekuléieren d'Suen déi se vum Stat kréien. Am Fong kéint et sou viru goen wa net op eemol de

DE REVISÖR
ENG GROTESK VUM NIKOLAI GOGOL
AN D' LËTZEBUERGESCHT IWWERDROEN
AN INSZENÉIERT VUM CLAUDE MANGEN
DEN 20./21./22./25./26./27./28./29.07.2017 ËM 20:30 AUER
AM PROMMENHAFF ZU GROUSSBUS
RESERVATIOUNEN : 671 222 224
WWW.SCHANKEMAENNCHEN.LU

Revisör kéim! Et heescht de Revisör wier inkognito ënnerwee. De Beamten a politesch Responsabellen, virop dem Buergermeeschter, geet de Wapp.

Em déi nämmlechte Zäit logéiert e jonke Bonvivant vu Péitersbuerg am Duerf. Zanter zwou Woche lieft en op Puff, a well se hie fir de Revisör halen, gëtt en zerguttst bestach. Déi Sue kommen deem jonke Profitör grad richtig, an en dreift säi Spillche bis op d'Spëtz.

Korruptioun a Vetternwirtschaft hunn iwwerlieft, genee wéi dem Nikolai Gogolsäi Verwiesselungstéck, dat méi aktuell ass wéi jee. Politskandalen, Bestiechung – öffentliche Gelder déi verontreit ginn – politesch Systemer déi zesummekraachen – et vergeet keen Dag wou net eng Sau duerch d'Duerf gejot gëtt.

Iwwersetzung a Regie:

Claude Mangen

Produktiounsleitung:

Christiane Thommes

Regieassistent:

Viv Meintz

Kostümer:

Sylvie Hamus

Kostümassistent:

Henriette Hengen

Choreographie:

Steven Klopp a Manon Jaeger

Beliichtung:

On Stage Light

Gespillt gëtt den 20., 21., 22., 25.,

26., 27., 28. an 29. Juli 2017

um 20.30 Auer

zu Groussbus um Site

vum Prommenhaff

gejot gëtt.

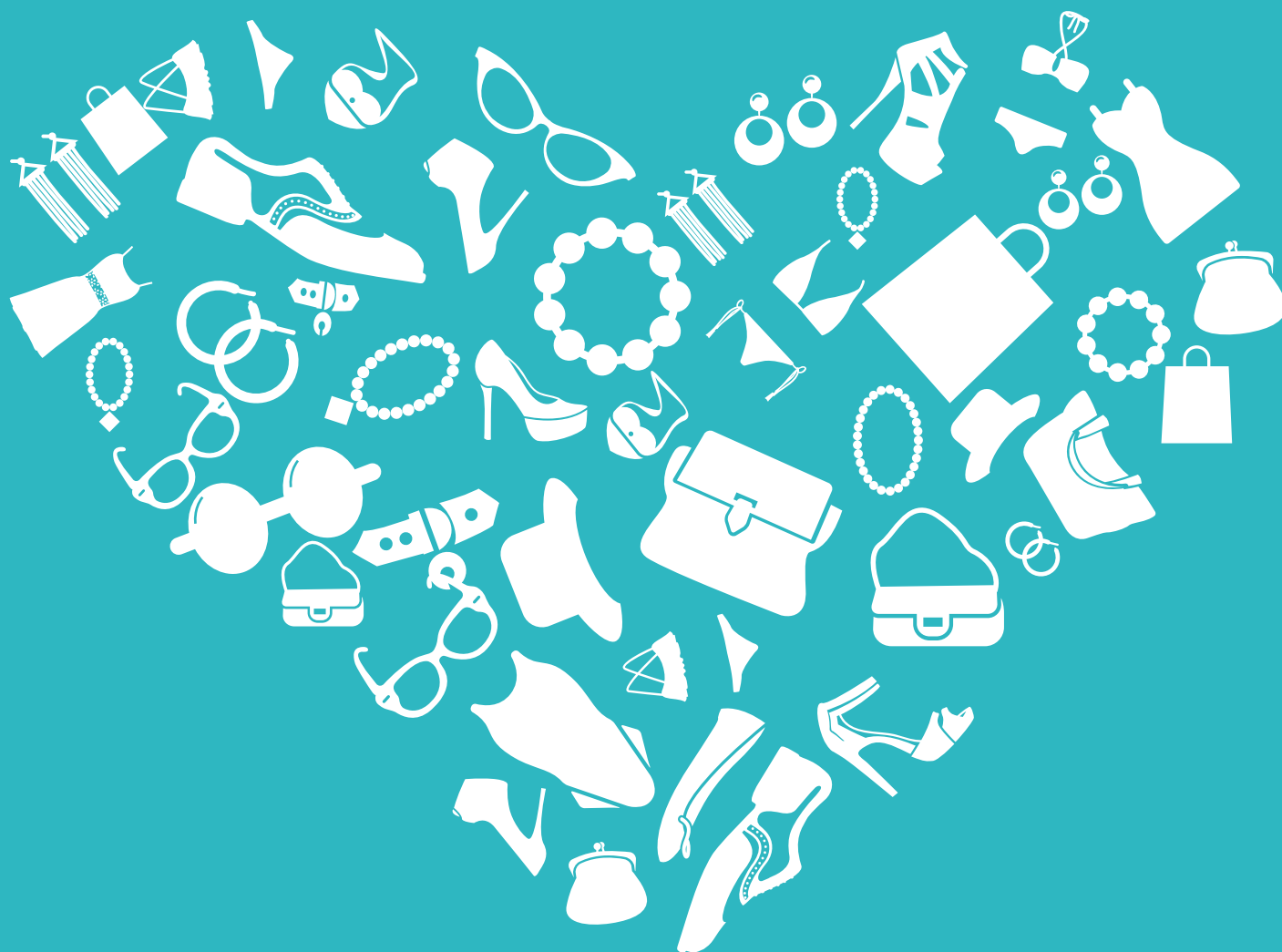

PALLCENTER

NATURELLEMENT DIFFÉRENT

HÄERZ WAT BEGIERS DE!

7 DEEG OP 7 FIR MECH OP

WWW.PALLCENTER.LU FACEBOOK.COM/PALLCENTER

PALL CENTER • 2 ARELERSTROOSS • L-8552 UEWERPALLEN

FRAU AM BAU!

All 5. Passivhaus hei am Land gett vu CLK gebaut!

Brigitte Brouwers-Kartheuser

D'Madame Brigitte Brouwers-Kartheuser ass eng Fra vum Fach. Sait iwwer 36 Joer ginn an hirem Betrib CLK staark Haiser gebaut. Hir Ekipp besteet aus 120 Mataarbechter, déi mat hir zesummen déi selwecht Leidenschaft deelen: Zesumme mam Client säin Haus fir d'Liewe bauen, no Wonsch, schlëselfäerdeg, am Budget, an dat ouni Contrainten! CLK huet et och zu kengem Moment an hirer laanger Geschicht verpasst, fir mat der Zäit ze goen. Et ass een houfreg op dat wat geleescht gouf esou wéi op dee gudder Ruff, deen een zesumme genéisst.

Sait 2012 ass all 5. Passivhaus vu CLK gebaut ginn!

Den Trend vum Passiv ass scho fréi vu CLK erkannt ginn. Dat ass doduerch bedéngt, dat d'Patronne vu Ufank un ëmmer no de nohaltigste Léisunge gesicht huet.

T'sollt bei CLK esou natierlech wéi méiglech gebaut ginn, ouni awer dat d'Qualitéit drënner leit. D'Kompromësser goufe fonnt, d'Erfarunge gesammelt, a wéi et dunn zu Lëtzebuerg zum Ëmschwong zum Passivbau kouw, wor CLK scho laang prett an hir Passivhaier Standard: *"De Client hätt gärén säin Haus. En denkt nitt onbedéngt un éischter Plaz un e Passivhaus. Seng Suerge sinn éischter, op en och alles dat ëmgesat kritt, wat een sech virstellt, an op dat och alles am Budget passt. A genee dora si mir staark: mir baue Passiv, ouni awer dat de Client op iergend eppes verzichte muss. Au contraire: en huet massiv Choix! Nitt fir näischt gouf vun 2012 un all 5. Passivhaus hei am Land vu CLK gebaut!"*

Virtuell Realitéit mécht et méiglech: Scho während dem Avant-Projet duerch säin Haus spadséieren!

Wie mat CLK baut, ass berouegt: Een Uspriechpartner, sämtlech Corps de Metier am Haus, e massive Choix u Plättercher, Biedem, Dieren, Sanitär, Kiche – och am Standardpräiss. Et behält een och den Iwwerbléck, well am Showroom zu Mäerzeg ass alles kloer markéiert wat am Standardpräiss dran ass. Schon eleng d'Eraussichen ass eng Freed, well een direkt mierkt, dat enorm vill Choix do ass an dat een op näischt ze verzichte brauch.

E weideren Héichpunkt am gemeinsame Plange vum Haus ass d'Präsentatioun vum Avant-Projet. De Client kritt e VR-Casque un, a scho befénnt e sech a sengem virtuellen Haus. Des Technik erlaabt et e geneet Gefill fir säin Haus ze kréien. Nitt all Mënsch fénnt sech op engem normale Plang erëm, a ka genee d'Volume vun de Reim verstoen. Mat dëser ëmwerfender Technik trëppelt de Client duerch säin zukünftegt Haus, a ka vu Raum zu Raum "goen" an alles "begräifen". An deenen 3D-Biller fléisst alles zesumme wat beschwat a geplangt gouf. Et erlaabt och am Detail ze gesi wat ee fir seng Sue kritt. Deemno keng béis Iwwerraschunge, mä d'Virfreed dat alles genee sou gëtt wéi ofgemaacht.

Kommt en CLK Haus op Gréiwels kucken!

Einfach uruffen an e RDV huelen. Zu Gréiwels steet e Prachtexemplar vun engem CLK Passivhaus. Do ass alles resuméiert wat hei beschriwwen gouf. Do steet de Beweis, dat ee bei CLK am Passiv op NÄISCHT ze verzichte brauch an awer am Budget läit.

CLK
2, Zone Industrielle
L-9166 Mertzg
T +352 88 82 01
www.clk.lu

* Source Ministère de l'Environnement - Calcul sur base des primes accordées par l'Etat depuis 2012.

Christian Simon
Conducteur
de chantier

Luis Pinheiro
Chef d'équipe
façadiers

Depuis 1981 nous concevons et construisons pour nos clients des maisons clés-en-main suivant un cahier des charges des plus complet.
Vous avez un projet ? Demandez-nous conseil !

clk.lu

Toutes les compétences pour
construire votre maison de A à Z

CLK

CONSTRUCTIONS

SYNERGY VU BERUFF A FAMILL!

Portrait Stuart Baillie vu Näerden.

De Stuart Baillie wunnt zanter gutt 5 Joer mat senger Fra Micheline Schweicher an den 2 Kanner zu Näerden. Läschte Wanter hunn déi jonk Elteren eng wichteg Decisioun geholl: Beruff a Famill besser ënnert en Hutt ze kréien, a virun allem méi disponibel fir d'Kanner ze sinn! *"D'Micheline ass vun der Ausbildung hier Educatrice, huet sech awer an der Kinésiologie virugebild a spezialiséiert. Sāi Wonsch war et, fir méi an dem Beruff ze schaffen. Dat hunn ech natierlech ënnerstëtzt. Zanter kuerzem ass hat dann och zu Biekerech am Friesingshaus aktiv, an deelt sech do de Cabinet mat enger Kiné. Esou e Schratt muss gutt iwwerluecht si wann ee Kanner huet. Deemno hunn och ech missten eng Léisung fannen, fir méi disponibel ze si fir d'Kanner. Sou koum Eent bei t'Anert an d'Decisioun war séier geholl: Ech muss vun doheem aus schaffe fir dat eis Pläng opgin".* Eng couragéiert Decisioun. De Stuart huet kuerzerhand, no laange Joren an der Direktioun, dem Grupp Guy Rollinger de Réck gekéiert. Zanter Dezember ass hien dann offiziell selbststänneg a schafft vu Näerden aus. 2 Firmen si gegrënnt ginn: Synergy Conseil s.à r.l. a Synergy Immobilière, 2 Beräicher an deenen hien sech beschstens auskennt.

Synergy Conseil Commodo-Incommodo vun A bis Z

Direkt no der Tréierer Uni ass de Stuart an d'kaalt Waasser gesprongen an huet fir e Kolleg Commodo-Incommodo's Dossieren iwwerholl. Mat de Joren huet hien sech un ëmmer méi komplex Dossieren erugetraut, huet sech beschstens bewäert, an ass och deemno Partner vum deemolege Betrib ginn. Mëttlerweil ass dës Aarbecht eng vu sengen Haaptaktivitéiten, an och eppes wat hie gäre mécht: *"Am Commodo-Incommodo's Beräich sinn ech doheem. Ech betreie Kleng-, a Mëttelstansbetriber, vum Stall iwwert Bürosgebai bis bei den Hotel! D'Dossieren hunn ech am An an am Grëff, fir dat näischt schif leeft, an och alles vun Ufank un perfekt organiséiert ass. Et ass onendlech wichteg vun Ufank un derbäi ze sinn. Oft gëtt een eréischt matzen an engem Projet ageschalt, an dann ass et schwierig, well oft mussen dann d'Pläng ëmgeännert gin, fir dat de Projet konform mam Commodosgesetz ass."*

Synergy Immobilière

Déi lāscht 8 Joer huet de Stuart, wéi éinescht schon bemierkt, beim Grupp Guy Rollinger an der Direktioun geschafft, an huet d'Gestioun an d'Locatioun vum Patrimoine geréiert. Dëse Beräich wëll de Stuart och als Selbstännege proposéieren: *"Immobilien si ganz einfach meng Leidenschaft. Et ass all Kéiers nees eng Freed nei Clienten an Objete kennenzeléieren, an déi richtig Keefer a Verkeefer beieenen ze kréien. Dat ass eppes wat mir läit, a mir enorm vill Satisfaktioun gëtt. Spéiderhin, an enger 2. Phase, wëll ech och als Promoteur aktiv ginn. Aktuell Objeten am Portfolio: www.synergyimmo.lu.*

Natierlech ass et eng immens Erausforderung, sech selbstänneg ze maache fir Aarbecht a Famill ënnert een Hutt ze kréien, mä an dësem Fall huet et awer och e groussen Avantage fir dem Stuart seng Clienten: *"Ech sinn extrem flexibel. Deemno ass et fir mech absolut kee Problem fir Owes oder de Weekend fir meng Clienten disponibel ze sinn!"*

SYNERGY CONSEIL s.à r.l.
stuart@synergyconseil.lu
www.synergyconseil.lu

SYNERGY IMMOBILIÈRE s.à r.l.
contact@synergyimmo.lu
www.synergyimmo.lu

MILLESPËNNCHEN

Portrait Carole Servais, e Coup de Cœur!

Dem Carole säi Parcours fänkt un beim Bäcker Jos. Nodeems hatt der Patronne, dem Marjorie, eng Demande gescheckt hat, huet sech erausgestallt, dat d'Carole fir d'Plaz iwwerqualifiziert wor. D'Marjorie huet de Rot ginn, sech bei der Millen a.s.b.l ze mellen, well do wir eventuell eng Plaz "op Mooss" fir hatt fräi. T'gouf nämlech ee gesicht fir d'Brasserie Millespënnchen zu Biekerech z'iwwerhuelen. D'Carole ass vu Formation hier Hotelier-Restaurateur, an huet virun e puer Joer de Familljebetrieb "Auberge du Château zu Bungeref" mat senger Mam geleet. Duerno hat et eng 6 järeg Auszäit bei enger Busfirma am administrative Beräich. Mat der Zäit huet d'Carole awer gemierkt, dat him säin ale Beruff fehlt. Deemno huet hatt nitt laang gezéckt, an ass op d'Biekerecher Mille gefuer: "Et wor Léift op den éischte Bléckt! Oooh wéi schéi - dat ass

et!!! Ech wor direkt verkaaft an hu mech och direkt dra gesi schaffen. Dausenden Iddien si mer duerch de Kapp geschwieft, wat ech mat der Millespënnche maache wéilt." Dat wor elo Mëtt Abrëll. Du gong alles ganz séier: "Ech hunn direkt meng Kënnegung agereecht, de Weekend nach séier fir eng Kommunioun gekacht, de Schlëssel vun der Millespënnche siche gaangen an direkt den 28 Abrëll opgemaacht. Dat gong innerhalb vun e puer Deeg iwwert d'Bühn. Ech duecht et géif alles lues awer sécher ugoe mä t'koum alles anescht. Direkt den éischten Dag wor d'Millespënnche bal ze kleng. Vum Moment un wou d'Dir opgoung bis Owe wor et hei struppevoll. Chaos total. Ech sinn direkt an d'kaalt Waasser geheit ginn." Där Deeg goufen et der méi. D'Carole ass mat oppenen Aarm empfaange ginn, a vun de Clientë geschätzt. An Tëschenzäit huet hatt alles am Grëff. A senger Minikichen zaubert hatt mat vill Geschéck

Grousses, an dat fir ganz verstänneg Präisser: "Bei mir geet keen hongereg heem. Ech kache fir mäi Liewe gären! T'ass och alles frësch, dofir hunn ech och nie ze vill vun allem do. Donieft hunn ech jo och nitt vill Plaz. Et ass mir wichteg dat ëmmer Ofwieslung do ass, fir dat de Client ëmmer nees positiv iwwerrascht ka ginn. A wéi dat schon deemools zu Bungeref de Fall wor, zielt och hei an der Millespënnchen: Gutt Portioune fir wéineg Geld." Op d'Fro hin wat d'Carole da bis elo am meeschte verkaaft huet: "Mäi Croque Monsieur!!! Bis elo schéngt deen wuel de Favorit ze sinn."

Bis viru kuerzem wor all Dag op vu Moies 11h bis Feierowend awer do huet sech elo eppes geännert: "Wéi gesot, ech hat nitt mat esou vill Erfolleg gerechent. Elo brauch ech een halwen Dag Zäit fir meng ganz Paperassen an de Grëff ze kréien. Deemno hunn ech vum 26. Juni un ëmmer Méindes vu 17h00 un zou. Dat elo mol iwwert d'Summerméint. Vun der Rentrée un da nach Dënschdes de ganzen Dag." D'Carole denkt och driwwer no fir nach eng Persoun vum 15. September un anzustellen, eventuell ganz oder stonneweis, je nodeems et elo virgeet. Wann Dir deemno interesséiert sidd, einfach laanscht kommen a sech virstellen. "Fir d'Wanterméint wollt ech och Soiréeën organiséieren an zBsp Paella kachen. Musekowerder wieren och flott, mä do kucken ech nach wéi mer dat plangen. Am beschten sech ëmmer iwwer Facebook informéieren."

MILLESPËNNCHEN
103 Huewelerstrooss
L-8521 Biekerech
T +352 621 75 75 85

D'MILLEPÄTTERE VU

Millepäteren. Geet nitt? Gëtt et nitt!

Hannert der Millen an der Seeërei oder am Schapp, do ass e Beräich, dee mat vill gudder Laun belagert gëtt vun de Millepäteren! Dat si pensionéiert passionéiert Handwierker, déi sech an hirer Fräizäit mol sécher all Mëttwoch RDV gi fir ze schaffen. Zesumme gëtt beroden, getest, gebaut, geseet, gehuwwelt, geflucht an iever ëm souvill méi gelaacht! Allméiglech Objete ginn hei restauréiert oder nei gebaut. Wat hei ugepaakt gëtt, geet och iergendwann nees! Dat geet vun der Waaserturbin, iwwert landwirtschaftlech Maschinne bis hin zum Astandsetze vum Seewierk oder dem Harmonium aus der Hittener Kapell. Och de Patrimoine aus der Gemeng gëtt ënnerhalen e gepflegt. Jo, déi 7 Borschten hunn et fauschtdeck hannert den Oueren. Et freet een sech och gären iwwert jonken Nowuess fir an d'Ekipp! Eenzeg Konditioun: D'muss een d'Pensioun hunn, en décke Pelz, a gäre wierkelen! Interesséiert? Einfach Mëttwochs op d'Mille laanschtkommen a lassleëen. Ganz onkompléziert. Genee wéi d'Band.

BIEKERECH

Info:

D'Biekerecher Millen huet eng laang Geschicht. Et war de Jang de Blannen deen se un d'Klouschter Clairefontaine verschenkt hat. Privatleit kruten se dunn an d'Hänn während der Franséischer Revolutioun, an elo ass se d'Häerz vun der Gemeng Biekerech, e Kulturzentrum mat villen Aktivitéiten (www.dmillen.lu):

- engem Millegeesch (deen och wierklech do ronderëm geeschert – frot emol den Hilbert Max vun der a.s.b.l de Kär, den um éischte Stack mat der Millen a.s.b.l do de Büro deelt)
  - engem Milleweier (mat manéierlechen Inten, déi och schéi fein iwwert d'Zebrastraße vun der Millen iwwer an de Weier watschelen)
  - dem Restaurant "an der Millen"
  - der Brasserie Millespënnchen
  - enger Galerie an engem Musée
- Deemno eng gutt Adress fir elo d'Summerméint Zäit ze verbréngen.

Bichermillen

Praktesch alles an oder ronderëm d'Millen ass vun de Millepättere gebaut ginn. Esou och d'Bichermillen. Déi steet beim Schapp laanscht d'Mauer. T'ass eng hëlze Këscht mat enger Fënster dran. Déi kann een opmaachen an sech e Buch eraushuelen. Dat kann een och halen, ënnert der Konditioun, dat een och nees en anert Buch zréckstellt!

Biekerecher Pétanquestell vun der Millen

Spaass tanken, Energie tanken, an e wéineg Pastis! T'ass drop an drun, datt de Millepätteren hire neiste Projet ageweit gëtt: eng Petanque Pist, op fir jiddwereen. Och hei gouf alles selwer gebaut, mat der Ënnerstëtzung vun de Gemengenaarbechter, vun der Pist bis bei d'Haische wat derbäi steet mat de Bänken. Soubal alles fäerdeg ass, kënn Dir an der Millespënnche fir eng Kautioun vun 10 Beki/€ e Set Bulle lounen a lassleeën. Dir kënn och gären d'Millepätteren op eng Ronn erausfuerderen. Ausser se sinn nees mat iergend engem neie mega Projet beschäftegt!

SUPER BILAN FIR D'KOOOPERATIV VUN DER ATERT!

“Zäit déi mir eis huelen, ass Zäit déi eis eppes gött.” *Ernst Ferstl*

Méi Infoen op
www.vunderatert.lu

T'ass elo säit Abrëll 2016, dat d'Kooperativ Vun der Atert gegrënnt gouf. Mëttlerweil ass vill geschitt. Immens vill. Verschidde Projeten si schon an der Phase vun der Ëmsetzung, anerer nach an der “Denkfabrick”. Fir all Projet ginn et Aarbechtsgruppen, wou jidderree matmaache kann, och ouni Koopérateur ze sinn. De Suivi dervu gött permanent um Site www.vunderatert.lu aktualiséiert, a natierlech och via Facebook.

D'Suen, déi mir iwwert de Wee vun de Parte vun eise Koopérateure bis Dato erakruten, sinn a Projeten investéiert ginn. De gréissten Deel dervu gong an de Projet “Gaart”. Déi investéiert Sue kommen awer nees zréck an de Fong, soubal de Projet sech vum selwen dréint. Da ginn des Suen nees a nei Projete gestach. Eng Part kascht 150,00 Euro oder Beki an et kann een der esouvill huele wéi ee wëll.

All eis Projeten hunn eppes mat gesonden & regionale Liewensmëttel ze dinn, fir ze verhënnere, dat esouvill muss importéiert ginn (98% vum Uebst & Geméis gött importéiert!). Esou schaffe mir an eiser ekoagrologescher Denkfabrick u verschidde solidaresche Modeller, déi et ALLE Bierger erlaben, egal wéi en Akommes se hunn, Zougang op regional Liewensmëttel ze kréien, an dobäi och nach de Produzent kënnen fair ze bezuelen. Mir sichen a fannen all Dag nei Benevollen & Koopérateuren, dorënner Bierger, Baueren & Produzenten, déi mat eis zesummeschaffen.

Zesumme stabiliséiere mir eis regional Betriber an Aarbechtsplazen, schützen d'Déieren an d'Ëmwelt, notzen all Chance fir eng besser a gesond Zukunft a ginn esou gemeinschaftlech op de Wee vun engem natierlechen a gesonde Wuesstem.

Projet GAARTÀVOUS Vun der Atert.

Am Gringewee, hannert der Waasserfabrick zu Biekerech.

An eisem 4.5 Ha grousssem Bongert hu mer tëscht den Uebstbeem 2 Zären opgeriicht, a Gäert mat Uebst, Kraider a Geméis ugeplanz. Alles gött ekoagrologesch bedriwwen, deemno keng Chimie agesat. Donieft ass d'Lag perfekt. De Gaart läit an enger Bucht vu Beem, um Rand vum Bësch, an ass wäit aus de Féiss vu Felder, déi gesprézt kéinte ginn. De Gaart krut och elo endlech säi Numm: GAARTÀVOUS. Hei produzéiere mir aktuell 30 Uebst-, a Geméiskierf fir eis Koopérateuren & “friends”. D'Saison 2017 ass fir eis all eng Testphase a gött och reng vu Benevole gefouert. Mir testen hei ekoagrologesch Ubaumethoden, Vermaartung iwwert dem Wee vun der solidarescher Landwirtschaft, d'Zesummenaarbecht mat anere Geméisbauer a Baueren (Eeër, frësch Méillech, Fleesch, Viez, Hunneg,...) esou wéi och eng Zäitbank (Opschreiw vum de Stonne fir “en nature” bezuelt ze ginn).

Treffpunkt: Den Ament ëmmer Samschdes, vu mueres 8h un fir am Gaart ze schaffen a Mëttwochs an der Mëttegstonn am Ekodaul (2. Stack 6, Jos Seylerstrooss), fir zesummen den organisatoresche Volet ze plangen, ze diskutéieren an z'evaluieren.

Wichtig: Jiddwereen ass fräi ze kommen an ze goe wéini e wëll. Kee MUSS iwwerall an all Woch derbäi sinn.

V D A

VUN DER ATERT S.C.
6, Jos Seylerstrooss
L-8522 Beckerich
T 671 23 62 43
vunderatert@gmail.com
www.vunderatert.lu

Projet Vizerei Vun der Atert

D'Aarbechtsgrupp Vizerei vun der Atert huet et innerhalb vun 3 Reunione fäerdeg bruecht fir eng professionell Vizerei (Occasioun) gemeinschaftlech ze kafen. Do gëtt elo no enger passender Plaz gesicht fir se opzerrichten. Vu Métt Hierscht un kéint mat engem Äppelfest gerechent ginn, wou Dir är kleng Quantitéite vun Äppel & Bire kënt presse loosse bei gudder Stëmmung. Op RDV ginn dann déi grouss Quantitéite gepresst, dat vun eise Vizeweltmeeschter ;). Donieft soll och eng eege Mark entstoen: Viz Vun der Atert.

Am Aarbechtsgrupp gëtt u Modeller geschafft, wéi d'Vizerei der Regioun kann Déngschtleeschungen ubidde ronderëm d'Bongerten. T'soll méi no de Beem gekuckt ginn, manner verbëzt ginn, an derfir gesuert ginn, dat eis regional Aartevillfalt um Niveau vun den Uebstbeem op d'Spréng gehollef kritt. Dierf een och nitt vergiessen, dat am Bongert Vun der Atert, do wou och eisen Hildegaart ass (Am Eschenfeld zu Biekerech) iwwer 180 verschidden Zorte stinn an drop waarde geprafft ze ginn.

Projet Brout Vun der Atert

D'Aarbechtsgrupp ass derbäi sech zesammenzesellen. Eng Partie Baueren an Interessenten aus der Regioun hunn sech gemellt fir nees al Weesorten unzeplanzen an ze vermehren. Dat ass keen einfachen Exercice a verlaangt Gedold. Akerland ass do, Geseems och. Lo muss dat Ganzt geplangt an ëmgesat ginn. Zil ass et fir iergendwann Miel ze produzieren an dann einfach Brout (Waasser, Miel, Sauerdeeg) fir d'Kooperativ ze baken. Dat ass verbonne mat engem Invest. Och do muss no enger Plaz ëmgekuckt ginn, esou wéi och u Méiglechkeeten de Projet ze finanzéieren. Dat geet nitt vun haut op muer, versprécht awer seng Friichten ze droen.

Leader-Projet Solidaresch Landwirtschaft Atert-Wark

No engem Ausflug am Ausland, wou Projete besicht goufen, déi nom Modell vun der Solidarescher Landwirtschaft funktionéieren, trëfft sech elo regelméisseg eng grouss Aarbechtsgrupp, fir de Modell "Solidaresch Landwirtschaft" op d'Bedürfnisser vun eise regionale Konsumenten a Produzenten auszuschaffen. Hei kënt ee gutt virun, a schafft een och u méi Kloerheet um Niveau vun de juristesche Grozonen, déi d'Direktvermaartung zu Lëtzebuerg betreffen. Wann de Modell steet, gëtt en op déi aner Projete "Vun der Atert" applizéiert.

Maach mat!

Client Vun der Atert

Dir kritt gären eis Liewensmëttel fir d'Saison 2018?

Da schreift lech elo an vunderatert@gmail.com

RDV: Enn Hierscht (Datum steet nach nitt fest) gëtt eng Informationsversammlung aberuff, wou mir de Bilan 2018 proposéieren, nom Modell vun der Solidarescher Landwirtschaft, esou wéi och de Plang wat alles ugebaut soll ginn. Zesumme fixéiere mir de wöchentlech Bäitrag. D'Moyenne vum Präis ass bekannt, an da ka jiddwereen uginn, wat e capabel ass d'Woch ze bezuelen. Komme mer um Enn op d'Gesamtzomme vum Budget, da ginn d'Kontrakter ënnerschriwwen. Eis Clienten engagéieren sech da fir vun Abrëll bis November-Dezember all Woch hire Kuerf ze bezuelen an och sichen ze kommen. Un der Méiglechkeet, fir eis Gemengen op enger Plaz ze beliwieren (Schapp, Garage, etc,...), doru gëtt nach geschafft.

Kooperateur Vun der Atert

Gitt Kooperateur an investéiert a Parten. Wat mir méi Fongen hunn fir a Projeten z'investéieren, wat mir méi séier virukommen. Eng Part kascht 150 €/Beki an et kann een der esouvill huelen ewéi ee well. E Kooperateur kann natierlech och Zäit an een oder all de Projete stiechen. Statute sinn online:

www.vunderatert.lu

DE KLIMAPAKT FREET... AN DEN ENERGIEATELIER ÄNTWERT...

Caroline Schmit, Klimapakt-beroderin Réidener Kanton:

Dir als Energieatelier maacht lech schon zënter 20 Joer dofir staark dass manner Energie verbëtzt gött a méi op erneierbar Energiequellen zréckgegraff gött. Niewt dem Holz, der Geothermie (Hëtzt aus dem Buedem), der Waasser an der Wandkraaft interesséiere mer eis elo haauptsächlech fir d'Solarenergie. Mee Marc, huet d'Sonn iwwerhaupt genuch Power?

Marc Neu, Energieberoder Réidener Energiatelier a.s.b.l.

D'Sonn steht eis als Energiequell onbegrenzt, ëmweltfrëndlech an ouni Käschten zur Verfügung, mir müssen se just notzen. Ongeféier all 30 min schéckt d'Sonn esouvill Energie op eise Planéit, wéi mir am Laf vun engem ganze Joer verbrauchen. D'Potential ass gigantéisch! Et läit also nit un der Sonn wa mir net genuch op si zréckgräifen...

INFOLINE GRATUITE
26 62 08 01

WWW.ENERGIEATELIER.LU

KOMM SPUER MAT!
ENERGIEATELIER A.S.B.L.
43, Grand-Rue
L-8510 Redange/Atttert
info@energieatelier.lu

C.S. Wéi kann ech dann als Privatmann hei zu Lëtzebuerg vun der Sonn profitéieren? An domadden mengen ech natierlech nit d'Jupe, d'Terrasse oder de Stauséi, mee wéi kann ech hei Energie produzéieren?

M.N. Ma prinzipiell ginn et fir eis 2 verschidden Techniken fir d'Sonnenenergie direkt ze notzen.

- **Photovoltaik** fir aus der Solarenergie elektrische Strom ze produzéieren
- **Solarthermie** fir Dusch- an och Heizungswaasser ze erwiermen

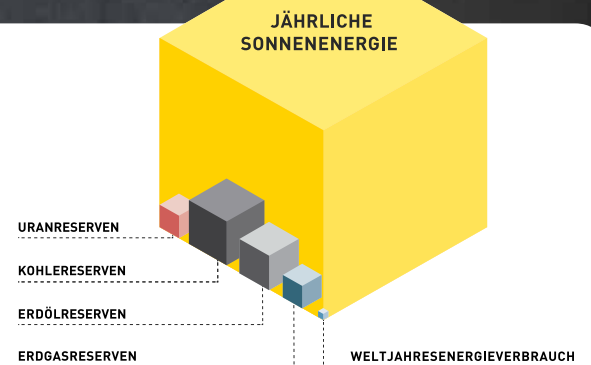
Photovoltaikanlagen wandelen d'Sonnestrahlung direkt an elektresch Energie ëm. Basis vun all PV-Anlag sinn d'Solarzellen, déi zum groussen Deel aus Silizium (nom Sauerstoff dat zweetmeeschten Element um Planéit) hiergestallt ginn. D'Solarzellen produzéieren Gläichstrom (Plus a Minus) mat deem een z.B. an eng Batterie aspeise kéint. Oder awer, an esou geschitt et zu 99% hei zu Lëtzebuerg, et benotzt een sougenannt Wiesselrichter (dësen wandelt de Gläichstrom zu Wiesselstrom – sou wéi an der Steckdous – ëm) an et speist een dee selwer produzéierte Strom einfach an dat öffentlecht Netz an.

Fir dese selwer produzéierte Strom, deen an d'Netz agespeist gött, kritt een vum Stromfournisseur ee fixen Tarif iwwert déi nächst 15 Joer. Domadden ass d'Rentabilitéit vun der Investitioun ofgeséchert.

Am beschten sinn esou PV-Anlagen natierlech zur Sonn gedréint (Süden, 30-40° Neigung), mee och wann d'Anlag e bessi an den Osten oder de Westen kuckt reduzéiert dat d'Stromproduktioun just minimal.

Photovoltaik

C.S. Wéi gross muss déi Anlag dann elo sinn?

M.N. Grondsätzlech ass dat ganz egal. Well de Strom jo an d'Netz agespeist gött (a nit direkt selwer verbraucht gött) kann d'Stromproduktioun onofhängeg vum eegene Stromverbrauch gekuckt ginn. Allerdéngs ass et flott wann ee weess, dass ee mat sénger Anlag genau esouvill Strom produzéiere géif, wéi een och selwer verbraucht. Losse mer ee Rechebeispill maachen:

D'moyenne vunn de lëtzebuenger Haushalter verbrache ronn 4.500 kWh Strom pro Joer. Eng Photovoltaikanlag vun 5kW_{peak} (ronn 30 m²) produzéiert ongeféier 4.500 kWh Strom pro Joer.

C.S. Wat kascht dann esou eng Anlag a rechent se sech?

M.N. Eng PV-Anlag vunn 5 kW_{peak} kascht ongeféier 10.000 € TTC. De Pappa Stat iwwerhéllt 20% vun den Investitiounskäschten (hors TVA), domadden bleiwe nach ronn 8.300 € iwwreg.

De Verkaufspräiss fir PV-Strom läit 2017 bei 0,169 €/kWh. Bei enger Stromproduktioun vunn 4.500 kWh heescht dat also, dass d'Anlag all Joer fir 760 € Strom produzéiert. Deemno wier d'Anlag no ronn 11 Joer bezuelt (d'Aspeisevergütung ass 15 Joer lang garantiéiert).

Selwer Strom mat enger PV-Anlag ze produzéieren war, ass a wert och an Zukunft rentabel bliwen. A wann ech mir d'Anlag iwwert ee Kredit bei der Bank finanziéiere loosse an de Stromverkauf benotzen fir de prêt ze rembourséieren, da brauch ech emol keen eegent Geld an d'Hand ze huelen fir kënne matzemaachen. Et ass deemno einfach fir säin Bäitrag zu enger méi ëmweltfrëndlecher a gerechter Zukunft ze leeschten.

C.S. Wat bréngt d'Zukunft?

M.N. An Zukunft geet et dréms dass d'Haiser nit nëmmen selwer Stroum produzéieren mee dësen och beschtméiglech selwer op der Plaz verbrauchen. Dobäi spillen d'Batterien natierlech eng wichteg Roll. Haut sinn dës nach relativ deier, mee wann emol nach e puer Joer an deem Beräich gefuerscht ginn ass, wert des Technik eis nach vill Méigleckeete bidden fir nach méi onofhängeg ze liewen.

C.S. Du has gesot, et giff niewt der Stroumproduktioun och nach eng aner Technik ginn, wou een d'Energie vun der Sonn direkt notze kéint!

M.N. Richtig, sougenannten thermesch Solaranlagen. Mat dësen Anlagen, déi haaptsächlech aus de Solarkollektoren an engem groussen Waasserspäicher (Boiler oder Pufferspäicher) bestinn, kann een souwuel Duschwaasser wéi och Heizungswaasser erhéizen. Wéi dat geet?

Thermesch Solaranlag

C.S. A wéi grouss muss déi Anlag dann elo sinn?

M.N. Anescht wéi bei der Photovoltaik gëtt hei versicht d'Anlag esou ze dimensionéieren, dass se bei de Verbrauch vum Haushalt passt.

a) Eng reng Brauchwaasser-Solaranlag gëtt am Prinzip esou dimensionéiert dass d'waarmt Waasser am Summer zu 100% gedeckt ass, spréch d'Heizung (déi jo am Summer just leeft fir d'Brauchwaasser a net méi fir d'Heizung) fir dës Period komplett ausgeschaltt ka ginn. Fir e Standart 4-Persounenhaushalt heescht dat:

- a. 2 bis 3 Kollektoren
- b. 300 bis 400 Liter Solarboiler
- c. Investissement vu ± 6.000 bis 7.000 €

b) Eng heizungsënnerstëtzend Solaranlag gëtt dohinner dimensionéiert fir 30 bis 35% vunn der kompletter Heizenergie anzespieren. Dat heescht:

- a. 5 bis 6 Kollektoren
- b. 700 bis 1.200 Liter Späicher
- c. Investissement: ± 11.000 bis 13.000 €

C.S. Wat kascht dann esou eng Anlag a rechent se sech?

M.N. Eng reng Brauchwaasseranlag reduzéiert de Masuttverbrauch ëm ca. 200 – 300 Liter pro Joer. Dëst hängt natierlech ganz dovunner of wéivill Persounen am Haushalt wunnen a wéivill geduscht oder gebued gëtt.

De Pappa Stat subventionéiert dës Anlagen mat maximal 2.500 €. D'Gemeng leet meeschtens* och nach eng Kéier 1.250 € drop. Bei engem Investissement vun 6.250 € bleiwen also nach 2.500 € iwwreg.

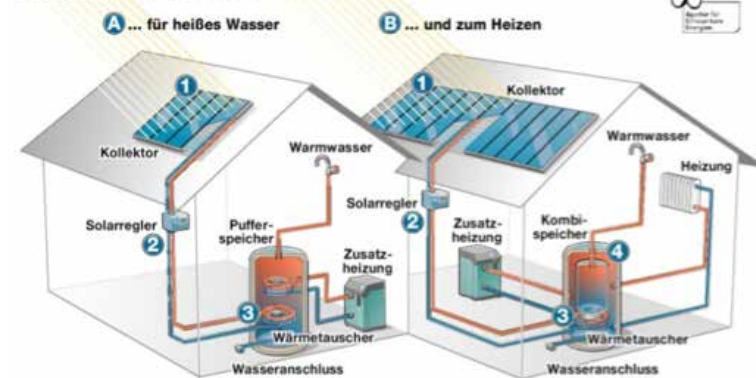
Bei enger Masuttspuernis vun 250 Liter pro Joer an engem Masuttpräiss vunn 0,50 € pro Liter wier d'Investitioun an ca. 20 Joer rentabiliséiert. Klëmmt de Masuttpräiss awer nees un an erreicht ee Präiss vu bal 1 €/Liter, da gesäit déi Rechnung nees wesentlech besser aus.

C.S. An och hei d'Fro: wat bréngt d'Zukunft?

M.N. Nit eréicht an der Zukunft mee och haut schon ginn et Haiser déi komplett mat der Sonn beheizt kënnen ginn. Dës sougenannten Sonnenhaiser si natierlech top isoléiert, hunn eng grouss thermesch Solaranlag um Daach an ee groussen Pufferspäicher am Keller stoen. Dës Sonnenhaiser kënnen also zu 100% just mat der Sonn beheizt ginn.

Sech onofhängeg maachen vu fossilen Energieträger wéi Masutt oder Gas ass also och haut scho méiglech.

Wärme von der Sonne ...

A Solaranlag fir d'Produktioun vu waarmem Waasser

B Waarmwaasserproduktioun an Heizungsënnerstëtzung

An deenen zwee Fäll sinn d'Kollektoren prinzipiell um Daach instaléiert (kënnen awer och an der Fassad hängen, ...) déi d'Sonnenenergie opfänken an un eng speziell Flëssegkeet iwwerdroen déi duerch dës Kollektoren fléisst. Dës Flëssegkeet gett also opgehëtz a fléisst an engem circuit fermé bis an de Späicher a gëtt do séng Energie iwwert e Wärmetauscher un d'Waasser of.

Bei der Variante **A** ass dat Brauchwaasser, bei der Variante **B** am Prinzip Heizungswaasser, also dat Waasser wat duerch ären Heizungscircuit fléisst. Nom Wärmetauscher huet sech dës speziell Flëssegkeet nees ofgekillt a fléisst nees zrëck bei d'Kollektoren fir nei Sonnenenergie ze "tanken".

Schéngt elo keng Sonn spréngt automatéisch d'Heizung un an erwiermt een Deel vum Waasser am Späicher fir dass zu all Moment waarmt Waasser zur Verfügung steet.

Bei der Variante **B** ass de Brauchwaasserspäicher nom "Bain-Marie"-Prinzip am Heizungswaasserboiler integréiert. Aner hydraulesch Varianten (mat Durchlauferhitzer) existéieren awer och.

Caroline Schmit

D'Sonn huet also wierklech enorm vill Potential.

Wat sollen d'Leit dann elo maachen?

Marc Neu

Informéiert lech einfach GRATIS op ärer Energie-Infoline um 26 62 08 01 a profitéiert vunn eiser Erfahrung aus 20 Joer Energieberodung am Réidener Kanton. Mir kënnen lech soen ob eng Solaranlag bei lech sënnvoll ass, wou Dir am einfachsten Energie an domadder Geld aspuere kënt an och wéini Dir vu staatleche Bähëllef profitéiere kënt. Wéi gesot einfach um 26 62 08 01 uruffen!

* Am Energieatelier (Tel: 26 62 08 01) nofroen wéi eng Gemengen eppes bäileen a wéi eng nit

KLIMAPAKT KAMPAGNE AM RÉIDENER KANTON

ECH ENGAGÉIERE MECH FIR MËI KLIMASCHUTZ!

No enger klenger Ënnerbriechung wore mir nees op der Sich no Klimaschutz. Dës Kéier an der Gemeng Viichten.

RITA & MARC JUNK-REUTER VU VIICHTEN

D'Rita ass Schäffin zu Viichten a Member am Viichtener Klimateam, de Marc schafft als Gärtner bei der Viichtener Gemeng. Di zwee leeë grouse Wäert op gesond an hausgemaachte Liewenswueren, erneierbar Energien an natierlech Botzmëttelen.

Dir hutt jo immens vill Geméis hei ugeplanzt! Ween huet da bei lech de "gréngen Daum"?

Marc: D'Rita ass eis leidenschaftlech Gäertnerin, de Gaart ass säi Räich!

Rita: Jo, ech sinn einfach gären do-baussen an der Natur! Wann ech ka Stonnen am Buedem wullen, da sinn ech glécklech! Ee gudden Deel vu mengem Geméis an Uebst fréieren oder leeën ech a fir iwwer d'Wanterméint Zoppen, Zosen, Kompotten a Gebeesser ze maachen. Am Summer brauche mir praktesch kee Geméis anzekafen, de Gaart liwwert eis alles!

Pestiziden a staark Botzmëttel hu bei lech am Haus keng Plaz?

Rita: Nee, absolut net. Wa mer Schleeken am Geméisgaart hunn, benotze mer ale Béier oder Kafis-Saz. Als Dünger, kënn just eisen eegene Kompost oder Mëscht vum Noper a Fro. Och beim Botzen am Haushalt, versiche mir sou gutt et geet op Chimie a Botzmëttel ze verzichten. Praktesch alles am Haus botze mir just mat Esseg a Waasser. Wat gutt géint haartnäckige Knascht hëlleft ass Natron mat Zitroun! D'Botzwaasser mam Esseg schëdde mir regelméisseg op d'Plättercher ronderëm eist Haus, da ginn se net gréng mat der Zäit a mir spueren eis den Hochdruckreiniger.

Wéi hëtz Dir äert Haus?

Marc: An der Stuff hu mer een Holzuewen, am Keller eng Holzheizung fir di richtig kal Wanterméint, plus eng Masuttsheizung an eng thermesch Solaranlag op eistem Daach. Eis Heizung ass geregelt, owes ab 21h00 ass se aus a wann keen dagsiwwer doheem ass, brauch se och net ze

lafen. Eng Regelung ass einfach di optimal Léisung, besonnesch wa vill Kanner am Haus liewen, wou net ëmmer dru geduecht gëtt d'Heizkierper zouzedréine wann d'Fenster op ass!

Op wat passt Dir beim Akaf op?

Rita: Mir verzichten sou vill et geet op Fäerdegprodukter, bei eis gëtt all Dag frësch gekacht. A mir leeë grouse Wäert op saisonal Produkter. Wa nëmme méiglech, kafe mir lëtzebuergesch Liewensmëttel a mir drénken och just Krunnewaasser, dat schmaacht genau sou gutt.

Hu Dir nach Projeten, déi Dir an der nächster Zukunft wëllt ëmsetzen?

Marc: Mir plange fir op all Eck vun eistem Haus, d'Reewaasser vum Daach ze sammelen. De Moment sammele mir et just vun eistem Terrassen-Daach fir eise Gaart an eis Blummen ze nützen.

Mir sinn och ganz frou, kierzlech vu SICONA zwee Schmuebelen-Häisecher gebaut krut ze hunn. Mir fannen dat sou flott Schmuebele ze hunn an en plus solle Schmuebelenäschter jo Gléck bréngen!

GEORGETTE A FRÄNS SIEBENALER VU VIICHTEN "KA MANNER OCH MÉI SINN?"

Bei lech spillt de Klimaschutz scho laang eng wichtig Roll. Wéi huet alles ugefaangen?

Viru bal 40 Joer hunn ech zesumme mat menger Fra een Haus zu Viichten no ekologesche Kriterien gebaut: grouss Fënsteren no Süden am Living souwéi an der Salle à manger, no Norde manner benotze Raim. Mir hu vill selwer gebaut a verluecht. Mat Ausnam vum Keller hu mer iwwerall mat Gas-Bëtongsbléck geschafft an op zwee Stäck Buedem-Heizung installéiert. Op der Südsäit hu mer eng Lann an e Nössert als Sonneschutz geplanz. Iwwer di läscht 40 Joer hu mir näischt bräichten am Haus ze änneren. Dowéinst, si mir ganz zefridde mat eisem Choix, deen sech effektiv als nohalteg erweisen huet!

Här Siebenaler, Dir setzt lech scho laang fir méi Ëmweltschutz an.

Jo, ech si Grënnungsmember vun der deemoleger Béiwener Natur- a Vullschutz Sektoun an och Member am Meco. Well Naturschutz net ouni d'Bauere ka geschéien, hunn ech

mech an den 80er Jore fir d'biologesch-dynamesch Landwirtschaft zu Lëtzebuerg interesséiert. D'BIOG (Bio-Baueren-Genossenschaft Lëtzebuerg) ass an eiser Stuff gegrënnt ginn! Well des Form fir mech déi nohaltegst Landwirtschaft ass, ënnerstëtze mir si bis haut duerch Mathëllef an als Konsument.

An de 90er Joer war ech an der Stroumspuer-Campagne hei am Kanton Energie-Detektiv.

Kierzlech hu Dir eng gréisser energetesch Renovatioun an Ugrëff geholl. Wat maacht Dir genau hei?

D'läscht Joer hate mir Sue fir an eng energetesch an ekologesche Opwärtung vum Haus z'investéieren. De Marc Neu, Energieberoder vum Réidener EnergieAtelier, huet eis an enger éischer gratis Berodung déi ganz Prozedur erkläert. Well Déifte-Buerunge bei eis zu Viichten net méiglech sinn, hu mir ons d'läscht Joer fir e grouss Pufferspäicher entscheet, gehëtzt vun enger neier Pelletchaudière an assistéiert vun

eisen thermesche Sonnekollektoren, déi mir awer schon zënter 20 Joer hunn. Zousätzlech maache mir am Wanter eisen Holz-Uewe mat Waasserkreeslaf am Living un.

Donieft hu mir bal all proposéiert Moosnam vum Energiekonzept duerchgezunn: 3-fach verglaaste Fënsteren, Isolatioun vum Daach mat Cellulose a Verbesserung vun anere Schwaachpunkten!

Ronderëm d'Haus hu Dir vill Beem ugeplanz. Huet dat ee spezielle Gronn?

D'Bëscher sinn nieft den Ozeanen immens wichtig fir d'CO₂ Bilanz vun eiser Äerd-Atmosphär. Dowéinst hu mir och vill héich Beem ronderëm d'Haus stoen. Virun 2 Joer hate mir iwwregens jonk Bësch-Eilen an onsem private "Jurassic-Parc" op Besuch!

Wat ass äre Message un eis Lieser?

Ech mengen, dat manner och méi ka sinn! Manner, mee duerfir besser, fair a regional wuel verstaan. Et ass kloer, dat een sech nëmmen der

Decken no strecke kann, grad duerfir fannen ech et wichtig an derwäert op d'Qualitéit ze kucken. Fir de Rescht kann ech mech mat Begeeschterung an ouni Ausnam deene ville gudde Rotschléi aus deenen aneren Interviewen uschléissen a wënsche mir dat jiddereen d'Méiglechkeet kritt a sengem Liewen, déi Aarbecht ze maachen déi e gär mécht. Firwat net mat engem bedéngungslose Grondakommes?

**LEA & RAYMOND NESEN VU MÛCHELBOUCH
"DE REGIONALE SPEZIALIST FIR ENG NOHALTEG
DAACH-ISOLATIOUN!"**

Wéi versicht Dir an ärer Aarbecht op de Klimaschutz opzepasst?

Iwwer di läschten 10 Joer hu mir eis op d'Isolatioun mat Zellulose vun Diech a vu Späicherbieden spezialiséiert. D'Zellulose ass een Of-fallprodukt aus der Dréckerei, et ass Pabeier mat engem Drockfeeler, dee mechanesch zerklengert gëtt.

Zellulose ass dat bescht Isolatiounsmaterial dat souwuel am Wanter gutt géint d'Keelt, wéi am Summer gutt géint d'Hëtzt isoléiert. An zousätzlech isoléiert et géint de Schall. D'Clienten erzielen eis oft, dass et no enger Zellulose-Dämmung ee ganzt anert Wunnklima ass, schliisslech ginn zwëschen 25 an 30% vun der Hëtzt am Haus iwwer den Daach verluer.

Mir sinn zertifizéierte Passivhaus-Handwierker, zertifitéierten Isocell-Zellulose-Dämmstoff-Fachverarbeiter a Member bei der Super-

dreckschëscht fir Betriber. De Raymond ass de Vize-Präsident vum Lëtzebuurger Daach-Verband.

Gëtt Zellulose net traitéiert mat Chemikalien iert se ageblöse gëtt?

Nee absolut net, d'Zellulose gëtt just mat Borsalz behandelt, dat se éischters net soll brennen an zweetens als Insekteschutz- a Schimmelschutz. Zellulose regléiert d'Fiichtegkeet och immens gutt. A mat der richteger, dem Daach no ugepasstener Dampfbrems gëtt séchergestallt, dass et wierklech loftdicht ass fir den Austausch vu waarmer a kaler Loft ze verhënneren.

Dir sidd zu Viichten opgewuess an hutt lech entscheet äre Betrib och hei an der Gemeng opzemaachen. Huet dat Virdeeler?

Raymond: Jo, op jidder Fall. Als Viichtener Jong war et mir wichteg am Eck ze bleiwen. Hei si mir bekannt, dat mécht vill aus. Fir lech eng Iddi ze

ginn: zu Viichten hu mir schons méi wéi 130 Diech gemaach!

Dir sidd och Member beim Beki. Kann Dir eis kuerz är Beweggrënn heifir erklären?

Lea: Am Ufank hunn ech d'Iddi vum Beki "Brach" fonnt, well ech der Meenung war, dass mer mussen iwwer d'Grenzen ewech denken. Dowéinst sinn ech och op di éischt Info-Versammlung gaang fir meng Meenung kënnen ze verrieden.

Wéi de Max Hilbert, Gestionnaire vum Beki, d'Virdeeler vum Beki fir eis Region bis genau erkläert huet, hunn ech meng Meenung geännert. Ausschlaggebend war dem Max seng Anekdot aus Afrika, wou hie wollt ee Poulet um Maart kafen an de lokalen, afrikanesche Poulet méi deier wor, wéi den europäesch importéierten.

Ech wor och vun Ufanks un dunn am Aarbechtsgrupp mat derbäi an Trésorière bis d'läscht Joer.

Wat ass äre Message un d'Lieser vun der Synergie?

Beim Energiepass fir d'Geneemung gëtt nëmmen den U-Wäert gekuckt. Natierlech Dämmstoff isoléieren eng Grimmel manner gutt ewéi déi traditionell synthetesch, dofir brauche mir e puer Zentimeter méi fir op dee selwechte Wäert ze kommen. Zellulose awer huet dofir enorm vill aner Virdeeler, sou wéi z.B. dass se am Summer gutt géint d'Hëtzt schützt, gutt mat Fiichtegkeet eens gëtt a net brennt. Schued, dass déi Virdeeler am Energiepass net berücksichtegt ginn...

Fir méi Info:
Den Daachdecker
15, route d'Ettelbruck
L-9173 Michelbouch
T 88 80 95

SERGE COLBACH VU VIICHTEN "DI VILL POSITIV EEGESCHAFTE VUM MISCANTHUS!"

Dir planzt säit dësem Joer Miscanthus op ärem Feld bei Viichten un. Wat maacht Dir mam Miscanthus?

Ech planze Miscanthus, och nach China-Schilf oder Elefantegrass genannt, un als Brennstoff fir d'Heizungen vun zwee Eefamilljenhaiser. Eng Kéier geplanz, wiest de Miscanthus 20 bis 25 Joer laang no, daat ganz ouni Pestiziden oder Dünger. Hei zu Lëtzebuerg ass Miscanthus nach net wierklech bekannt, anescht gesäit et an Däitschland oder an Eisterräich aus. Miscanthus huet een ähnleche Brennwaert wéi d'Holz, wiest awer vill méi séier. Mat engem Ubau vun 1 Hektar Miscanthus kënnen 6-7.000 Liter Masutt agespuert ginn. Dëst Joer hunn ech de Miscanthus fir d'éischte Kéier gesat, ech hunn alles selwer finanziert ouni staatlech Bähëllef.

De Miscanthus kann awer och als Isoléier-Material (ënner Form vu Bléck, Dämmplakken oder gemëscht am Isoléier-Betong) benotzt ginn oder am Gaart géint d'Onkraut. Et gëtt nämlech näischt Besseres géint d'Schlecke wéi Miscanthus-Häcksel!

Wat sinn dann d'Virdeeler fir d'Klima vum Miscanthus?

De Miscanthus bënnt pro Hektar a pro Joer bis zu 30 Tonne CO₂, déi en bei der Verbrennung erëm ofgëtt, Miscanthus ass also klimaneutral. Wann de Miscanthus als Baustoff benotzt gëtt, ass den CO₂ natierlech fir vill méi laang gebonnen. Et ass ee lokale Baustoff, deen ëmmer séier nowiisst an deen vill CO₂ aus der Atmosphäre eraushëllt.

De Miscanthus eegent sech och immens gutt fir a Quellschutz-Zonen ugeplanzt ze ginn, wou net mat Pestiziden a chemeschen Dünger d'äerf geschafft ginn. De Miscanthus brauch ganz wéineg Asaz vun Trakteren, just 1mol am Joer fir geschnidden a gehäckselt ze ginn.

Dat klengt jo ganz villversprechend! Besteet dann awer net de Risiko, dass de Miscanthus der Ernährungsproduktioun Konkurrenz mécht?

Natierlech sollen eis Felder primär benotzt gi fir eis ze ernären an et soll net just nach iwwerall Miscanthus ugeplanzt ginn. Mee et ass sécherlech eng Alternativ, iwwer déi mer eis solle Gedanken maache, well des Planz immens vill positiv Eegeschaften huet. De Moment ass d'Holz ëmmer méi gefrot am Bau a fir Heiz-Zwecker, mee wäerte mir iwwerhaupt an Zukunft genuch Holz hunn fir dëser Nofro gerecht ze ginn? Miscanthus wiest méi séier a bënnt méi CO₂ pro Hektar wéi d'Holz.

Ech si mer och bewosst, dass de Miscanthus eng Monokultur ass, mee et ass di eenzeg déi 12 Méint laang steet a sou ee Réckzugsgebitt fir d'Déiere bitt.

Wat ass äre Message fir d'Lieser vun der Synergie?

Ech hunn 2 Kanner a wëll mäi Bäitrag fir eng méi gesond Welt leeschten. Ech weess, dass ech d'Welt net ka retten, mee ech kann awer Ustéiss ginn, dass et och anescht ka goen. Fir mech huet Miscanthus ee grouse Potenzial, e brauch keen Input vum Bauer, bal keng Maschinnen an en plus gëtt vill CO₂ gebonnen. Mir brauche vill verschidde Léisunge fir all den aktuellen Erausforderunge am Ëmweltschutz Meeschter ze ginn.

JACQUELINE WAGENER VU VIICHTEN "WANN NËMME MÉIGLECH, ALLES MAM VËLO!"

**Dir fuert net nëmmen an der Vakanz gäre Vëlo, mee och am Alldag.
Wou pedalléiert Dir dann hin?**

Wann zäitlech nëmme méiglech, maachen ech meng Kommissiounen zu Ettelbréck oder Miersch mam Vëlo. De Vëlo gëtt bis op Biissen an den Auto gepak an da gëtt lass pedalléiert. Wann ech an d'Stad ginn, huelen ech de Vëlo mat an den Zuch a komme vun der Stad mam Vëlo zrëck op d'Mierscher Gare bei mäin Auto. Dat maachen ech natierlech just wann d'Wieder et erlaabt, am Wanter klammen ech sou vill et geet an de Bus.

Ech freeë mech immens op di nei kommunal Vëlospiste vu Viichten op Béiwen, well da kann ech direkt vu menger Hausdier mam Vëlo an den Uelzechtall fueren!

Firwat Vëlo a net Auto?

Mäin Auto steet sou oft et geet, ech versiche mäin CO₂ Fouss-Ofdrock niddereg ze halen. Dowéinst si mir di aktiv Mobilitéit an den ëffentlechen Transport sou wichtig. A natierlech mécht Vëlo fuere Freed, ech fille mech fräi um Vëlo an de Vëlo hält en plus fit!

Dir fuert och meeschtens Vëlo an der Vakanz, wat gefält lech hei sou gutt?

Di éischt Vëlo-Vakanz hunn ech mat Velosophie.lu gemaach, deemools si mir laanscht d'Meuse gefuer. Déi Aart a Weis ze reesen huet mech direkt iwwerzeegt! Mam Vëlo ze reesen ass ee ganz anert "Erliewen", et ass ee matzen dran an der Natur, meeschtens féieren d'Vëlosweeër jo och duerch schéin Naturlandschaften. Um Vëlo gesinn ech immens vill, ech sëtze méi héich an et kënnt ee jo awer relativ gutt virun, et ass ee net sou limitéiert wéi ze fouss. Mat engem flotte Grupp ze fueren, mécht mir och vill Freed.

Wou war Dir schonn iwwerall mam Vëlo ënnerwee?

Mat Velosophie.lu war ech nach mat a Litauen an op eng Schëffs-Rad-Rees an Holland. Wierklech flott! Weider Vëlostouren, eleng oder mat Frënn, waren:

- Vu Bordeaux laanscht de Canal de la Garonne a Cap Ferret, a ronderem de Bassin d'Arcachon
- Vu Bordeaux op Hendaye
- An d'Bretagne
- D'Vennbahn

An d'nächst Woch geet et vu Stroosbuerg op Basel!

Hu Dir scho vun eisem neie regionale Vëlosnetz profitéiert?

Sécherlech, ech brauch just zur Hausdier erauszegoen! Ech fannen dee Projet super a si richtig frou doriwwer. Ech si schonn ee Stéck vum Dällchen Tour gefuer a wëll och all di aner Vëlosweeër kennelëieren.

Wat wëll Dir eise Lieser zum Schluss nach matdeelen?

Traut lech de Vëlo och am Alldag fir kleng Distanzen ze benotzen. Wann et lech mat engem normale Vëlo ze ustengend ass, benotzt e Pedelec (elektresche Vëlo)! Et kann een an all Vëlogeschäft ee Pédélec gratis testen an ab dem 1. Juli stinn der och 2 zu Useldeng am neien Tourist Info Point!

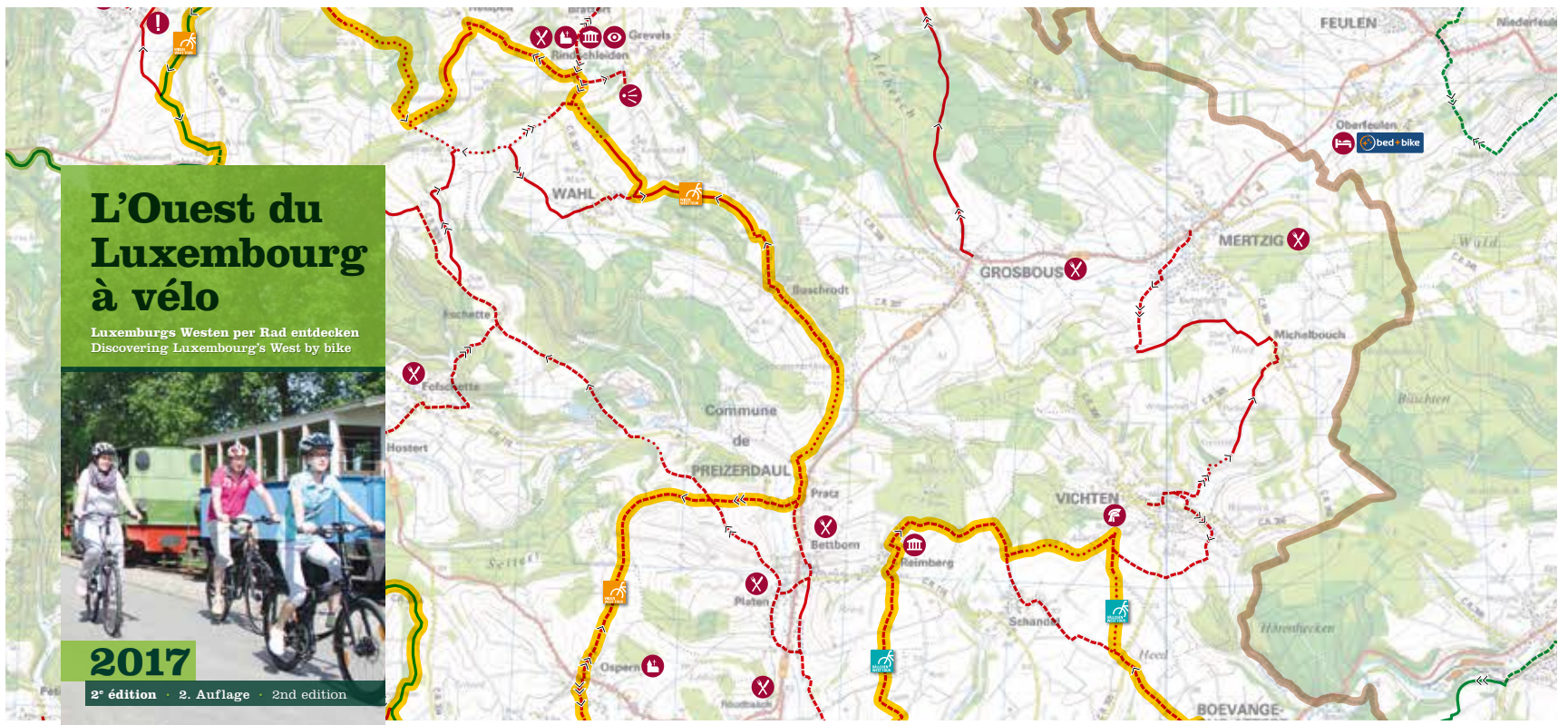
KlimaPakt
meng Gemeng engagéiert sech

**SYNDICAT INTERCOMMUNAL
"DE RÉIDENER KANTON"**

Caroline Schmit | Conseillère Pacte Climat
43, Grand-Rue | L-8510 Redange/Attert
T +352 26 62 08 01 22
caroline.schmit@reidener-kanton.lu
www.klima.lu

L'Ouest du Luxembourg à vélo

Luxemburgs Westen per Rad entdecken
Discovering Luxembourg's West by bike

2017

2e édition · 2. Auflage · 2nd edition

Leader Lëtzebuerg West, Réidener Kanton, Gemeng Mäerzeg

LA NOUVELLE CARTE VÉLO OUEST EST DISPONIBLE!

La nouvelle édition de notre carte vélo est disponible. La carte avec toutes les actualités sort tout juste de l'imprimerie. Vous y trouverez toutes les informations sur nos pistes cyclistes nationales et communales ainsi que toutes les données touristiques! Venez découvrir à vélo notre région "ouest" qui est à couper le souffle, surtout en vélo.

Vous en voulez une? Elle est disponible à votre commune ou écrivez-nous un email sur klima@klima.lu afin qu'on puisse vous envoyer un exemplaire. On vous souhaite une excellente découverte!

DI NEI VËLOSKAART VUM WESTEN ASS DO!

Di nei Editioun vun eiser Vëloskaart mat all den Aktualiséierungen ass frësch aus dem Drock! Op dëser Kaart fannt Dir all eis kommunal a national Vëlosweeër a natirlech all wichteg touristesch Informatiounen fir eis wonnerschéin Regioun z'entdecken. A wéi geet dat besser wéi um Vëlo?

Wann Dir eng gratis Kaart wëllt, da gitt op äer Gemeng oder schréift eng Mail op klima@klima.lu!

Mir wënschen lech ganz flott & interessant Entdeckungs-Touren an eisem schéine Westen!

KlimaPakt
meng Gemeng engagéiert sech

**SYNDICAT INTERCOMMUNAL
"DE RÉIDENER KANTON"**

Caroline Schmit | Conseillère Pacte Climat
43, Grand-Rue | L-8510 Redange/Attert
T +352 26 62 08 01 22
caroline.schmit@reidener-kanton.lu
www.klima.lu

BONG

FIR ENG VËLOSKAART NEI EDITIOUN

Op ärer Gemeng kritt Dir mat dësem Bong eng gratis Vëloskaart vum Westen.
Wa Froen oder Virschléi: T 26 62 08 01 22 - klima@klima.lu - www.klima.lu

BON

POUR LA NOUVELLE ÉDITION DE NOTRE CARTE VÉLO

La carte vélo est disponible gratuitement à votre commune contre remise de ce bon.
Info et suggestion: T 26 62 08 01 22 - klima@klima.lu - www.klima.lu

GEWÄSSERVERTRAG ATTERT | CONTRAT DE RIVIÈRE ATTERT

20 JOER WËSSENSCHAFTLECH RECHERCHEN IWWERT DE WAASSERCYCLUS AM ATERTDALL

Säit Mëtt de 90er maachen d'Wëssenschaftler vum Luxembourg Institute of Science and Technology (LIST) Recherchearbeiten am Anzuchsgebitt vun der Atert.

Si sichen no Äntwerten op e puer fundamental Froen an der Hydrologie:

Wat geschitt mam Reewaasser wann et op d'Äerd optrëfft?

Wéi eng Weeër gi vum Waasser zeréckgeluecht?

Wéi laang bleift d'Waasser am Anzuchsgebitt?

Wann een de Waassercyclus versteet, versteet een och wéi Héichwaasser an Iwwerschwemmungen entstinn, wéi een der Dréchent kann entgéintwierken oder och nach wéi ee mat verschmottzem Iwwerflächewaasser oder Grondwaasser ëmgeet.

D'Reewaasser moossen

Eng wichteg Komponent an de Recherchen iwwert de Waassercyclus ass de Reen. Op den éischte Bléck schéngt et eng banal Aufgab ze si fir d'Reewaasser ze moossen, an awer ginn et hei oft Feelerquellen an Onsécherheeten. D'Reeschauere während de Summerwiedere ginn hei e gutt Beispill a schwätze fir sech. Obwuel déi jo éischer vu kuerzer Dauer sinn, sinn se awer relativ intensiv a konzentréieren sech op kleng Flächen. Wat d'Berechnung ëm sou méi schwéier mécht ass, dat et net méiglech ass, fir

iwwerall Moossapparaten opze-riichten. D'Pluviometeren decken nëmmen 200 cm² of. Am ganzen Anzuchsbecken vun der Atert, wat méi wéi 300 km² grouss ass, sinn etwa eng Dose Moossapparate placéiert.

D'Wëssenschaftler vum List hunn nei Approchen ausgeschafft, déi dorausser bestinn, fir zum Beispill d'Nidderschléi mat der mobiller Telekommunikatioun ze moossen – eng Approche déi um Fakt baséiert, dat d'elektromagnetesch Wellen tëscht 2 Antennen am Fall vu Nidderschlag geschwächt ginn. Dëst méi schwacht Signal kann ëmgerechent ginn an d'Intensitéit vum Reen, a gëtt och gläichzäiteg Informatiounen iwwert d'Quantitéit vum Reen, deen ee puer Kilometer wäit erofgaangen ass.

Den Debit moossen

Eng weider variabel Komponent an de Recherchen iwwert de Waassercyclus ass de Wasserdurchfluss vun enger Baach. Dësen Debit ännert permanent. Fir dat ze moosse ginn et verschidde Methoden. Eng dervun ass d'Installatioun vu Limniographen. Dat sinn Instrumenter, déi all 15 Minutten de Wasserniveau moossen (zum Beispill

bei enger Bréck]. Donieft muss d'Vitess vum Waasser gemooss ginn. Hei gëtt op verschidden Techniken zréckgegraff; z.B. mat Hëllef vun enger Dréihroll, déi an d'Waasser gehale gëtt, an déi den Duerchfluss miesst oder mat engem Salzmarker.

Wou kënt d'Waasser hier

Je nodeem vu wou d'Waasser kënt - z.B. aus dem Grondwaasser, aus der Baach oder vum Buedemoffloss enthält d'Waasser ënnerschiddlech Bestanddeeler. D'Hydrologe vum LIST benotze schonn säit ville Jore Markeren, déi et doduerch erlaben den Ursprung vum Waasser am Anzuchsgebitt vun der Atert ze determinéieren. Dës Markeren entsprechen den natierlechen Bestanddeeler, dei je no Entnahmegebitt ënnerschiddlech an héichen Konzentratiounen virkommen. Esou huet all Reservoir (Baach, Buedem, Grondwaasser) eng perséinlech Handschrëft, déi et op d'Waasser, wat do circuléiert, iwwerdréit.

E weidert Beispill ass den Asaz vun thermeschen Infraroutkame- raen. Ënnerierdesch Gewässer hun eng aner Temperatur, wéi

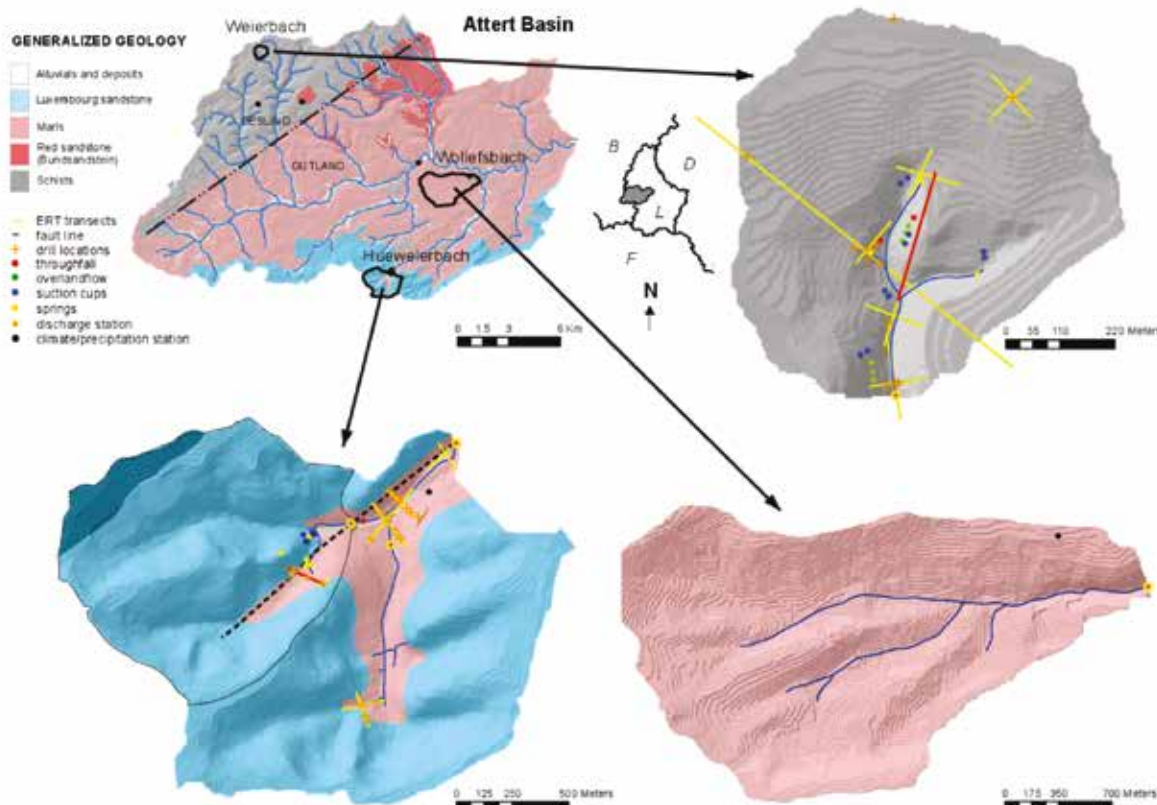
d'Iwwerflächegewässer. Dofir erlaben dës Biller festzestellen, wou d'Grondwaasser an eng Baach erausdréckt (Bild 2). D'Infraroutbillen ginn hautdesdaags permanent gewonnen duerch Kamera'en déi um Terrain instal- léiert sinn.

D'Anzuchsgebitt vun der Atert: e wëssenschaftleche Laboratoire ënnert fräiem Himmel

D'Anzuchsgebitt vun der Atert zeechent sech duerch seng ganz grouss Diversitéit aus; ënnerschiddlechen geologeschen Ënnergrond (Sandsteen, Mergel, Schifer), ënnerschiddlech Biedem (Sandbuedem, Lehmbuedem, sauer Biedem ...) an déi verschiddenst Notzungen (Bëscher, Wisen, Akerland, Wunnebidder), ouni déi topographesch Charakteristiken ze vergiessen, ewéi d'Hiwwellandschaften am Guttland bis bei déi déif Däller am Eisléck. Dës natierlech Diversitéit mécht aus dëser Géigend en aussergewöhnlechen Terrain, fir wëssenschaftlech Studien duerchzeféieren.

Dräi kleng Waasseranzuchgebitter am Attertgebitt gin méi genee ënnert d'Lupp geholl

Dat sinn d'Weierbaach (Schiefer), d'Huewelerbaach (Sandsteen) an d'Wollfsbaach (Mergel). Während enger Reeperiod reagiert d'Wollfsbaach quasi direkt mat méi héije Waassermassen. D'Huewelerbaach dogéint hat ee méi gemäsegten a regelméissegen Oflaf iwwert d'ganzt Joer. De geologeschen Ënnergrond

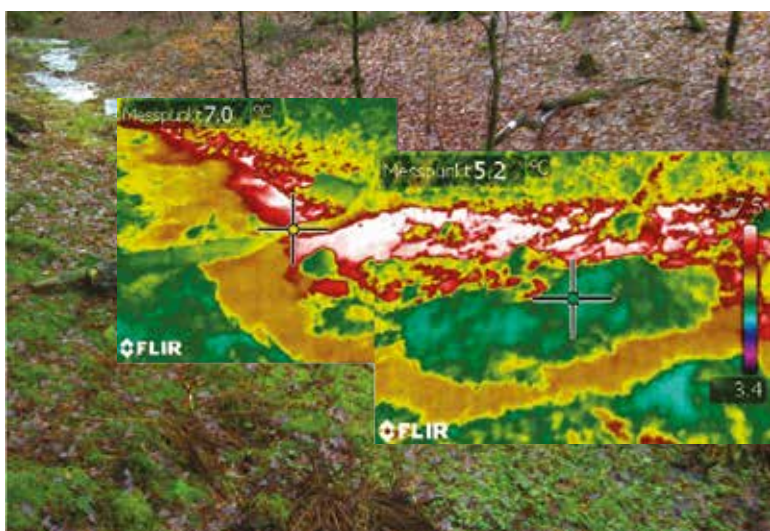
as deemno ee wichtege Aflossfaktor, wat d'Rétioun vun de Waassermassen ubelaangt. Am Anzuchsgebitt vun der Huewelerbaach bleiwen d'Waassermassen am Duerchschnitt e puer Joer, wobäi se an der Wollfsbaach duerchschnittlech just e puer Méint stockiert ginn.

Säit 6 Joer hun d'Hydrologe vum

LIST eng enk Partnerschaft mat verschiddenen Institutionen an Universiteiten aus ganz Europa, jo esouguer aus Australien, Kanada an Amerika – all ugezunn duerch d'Infrastrukturen an d'wëssenschaftlech Capaciteiten, déi an de leschten 20 Joer vun den Hydrologe vum LIST op d'Been gesat goufen.

Infraroutbiller vun der Weierbaach. Gutt z'erkennen ass d'Erausdreeken vum Grondwaasser am rietsen Ufer (wäiss a rout markiert) den Hiwwel erof.

Images optique et infrarouge du ruisseau Weierbach. Les exfiltrations d'eau depuis le versant en rive droite (identifiées en blanc et en rouge) sont clairement visibles.

Trois petits bassins-versants situés dans le bassin de l'Attert font l'objet d'une attention toute particulière de la part des scientifiques

Le Weierbaach (schistes ardoisiers), le Huewelerbaach (grès) et le Wollfsbaach (marnes). La réponse hydrologique quasi instantanée d'un Wollfsbaach au moment d'un épisode pluvieux contraste avec le rendement presque inchangé au fil des pluies et des saisons qui caractérise le Huewelerbaach. Le substrat géologique apparaît ainsi comme un des principaux facteurs de contrôle, offrant des capacités de stockage considérables dans le cas du Huewelerbaach – menant à des temps de résidence des eaux (durée moyenne de séjour de l'eau dans le bassin-versant) de plusieurs années. Dans le Wollfsbaach, la capacité de stockage très réduite du substrat marneux conduit à un fort contraste entre débits estivaux et hivernaux d'une part et des temps de résidence des eaux très courts d'autre part (quelques mois).

Depuis près de 6 ans, les hydrologues du LIST ont entrepris un partenariat de longue durée avec de multiples institutions de recherche et universités venant de toute l'Europe, voire même d'Australie, du Canada et des Etats-Unis – tous attirés par les infrastructures et les capacités de recherche qui ont été mis en place par les hydrologues du LIST sur près de 20 ans.

MAISON DE L'EAU DE L'ATTE RT a.s.b.l.
43, Grand-Rue
L-8510 Redange
T +352 26 62 08 08
maison.eau@attert.com
www.attert.com

Wéi moosst een de Reen ? Eng Demonstratioun an der Manukultura zu Useldeng.

Comment mesure-t-on la pluie ? Une démonstration du matériel au Manukultura à Useldange.

Wéi moosst een den Debit vum Waasser ? D'Hydrologe vum LIST während engem Miniatelier iwwert de Waassercyclus an der Manukultura zu Useldeng.

Comment mesure-t-on le débit de l'eau ? Les chercheurs en hydrologie du centre de recherche LIST ont proposé des mini-ateliers ludiques sur le cycle de l'eau au Manukultura à Useldange.

Op dësem Site an der Weierbaach gi Stéchprouwe geholl an den Debit vum Waasser gemooss.

Site d'échantillonnage et de mesure du débit en continu au bassin du Weierbaach.

Pluviometer an der Huewelerbaach moossen den Impakt vum Bësch op d'Veerdeelung vum Waasser op dem Buedem.

Pluviomètres sur la Huewelerbaach. Ils permettent de mesurer l'impact de la forêt sur la distribution de l'eau au sol.

20 ans de travaux de recherche sur le cycle de l'eau dans le bassin de l'Attert

Depuis le milieu des années 1990, des travaux de recherche en hydrologie expérimentale, puis en géochimie environnementale, sont menés par les chercheurs du Luxembourg Institute of Science and Technology (LIST) dans le bassin de l'Attert.

Ces travaux visent en premier lieu à répondre à quelques-unes des questions fondamentales en hydrologie: le devenir des eaux de pluie lorsqu'elles touchent le sol, les chemins parcourus par l'eau (en surface, tout comme à travers le sol et les roches), ainsi que le temps de séjour de l'eau dans le bassin.

Comprendre le cycle de l'eau est important pour mieux comprendre la genèse des crues et inondations, pour anticiper les périodes de sécheresse et pour gérer les contaminations par des polluants des eaux superficielles et souterraines.

Mesurer la pluie

Une variable clé dans l'étude du cycle de l'eau est la pluie. Mesurer la pluie peut paraître trivial, mais constitue pourtant une des principales sources d'erreurs et d'incertitudes en hydrologie expérimentale. Les pluies qui accompagnent les orages en période estivale sont un exemple très parlant – pouvant être de très courte durée, elles n'en sont pas moins souvent très intenses et surtout elles se concentrent la plupart du temps sur un espace géographique très restreint. Cette dernière caractéristique rend leur mesure d'autant plus difficile, qu'il est impossible d'installer des pluviographes enregistreurs partout: leur superficie couvre en règle générale seulement 200 cm² et il n'y a qu'une petite dizaine de pluviographes

répartis sur tout le bassin de l'Attert (plus de 300 km²).

Les chercheurs du LIST ont développé de nouvelles approches, qui consistent par exemple à mesurer les précipitations au moyen des réseaux de télécommunication mobile – une approche basée sur le fait que les ondes électromagnétiques émises entre deux antennes de télécommunication sont affaiblies au moment d'un épisode pluvieux. Cet affaiblissement du signal peut être retransformé en une intensité de pluie – fournissant par la même occasion une information sur les quantités de pluie tombées sur une distance de plusieurs kilomètres.

Mesurer le débit

Autre variable clé dans l'étude du cycle de l'eau, le débit d'une rivière est une variable qui change en permanence. La mesure du débit d'une rivière peut se faire de plusieurs manières. En un premier temps sont installés des limnigraphes, c'est-à-dire des instruments qui mesurent toutes les 15 minutes la hauteur d'eau au niveau d'une section donnée (p.ex. près d'un pont). Ces hauteurs d'eau doivent ensuite être converties en débit (exprimé en litres par seconde) au moyen d'une courbe de tarage – une relation mathématique entre les hauteurs d'eau de la rivière et les débits correspondants.

Pour chaque station de mesure, les chercheurs établissent progressivement une courbe de tarage en réalisant tout au long de l'année des mesures de débit pour une large gamme de hauteurs d'eau observées. Ces mesures de débit se font au moyen de techniques de jaugeage par dilution d'un traceur (p.ex. le sel),

par perche Pirée (un moulinet plongé dans l'eau fournissant la vitesse d'écoulement), ou encore par une méthode acoustique.

Détecter l'origine de l'eau

L'eau qui s'écoule à un instant donné et en un endroit donné d'une rivière est composée de contributions venant de différents réservoirs: écoulement de surface, eaux du sol, eaux souterraines, etc. Les hydrologues du LIST utilisent depuis de nombreuses années différents types de traceurs hydro-géochimiques et isotopiques afin de déterminer l'origine spatiale et temporelle de l'eau dans les cours d'eau du bassin de l'Attert. Les traceurs hydro-géochimiques correspondent à des éléments présents naturellement dans l'environnement, mais à concentrations très variables selon l'endroit de prélèvement. Ainsi, chaque réservoir (en surface, dans le sol, ou encore au niveau de la roche-mère) va procurer une signature hydro-chimique propre à l'eau qui y circule (plus ou moins rapidement); ce qui permet de déterminer quel réservoir a contribué à alimenter le cours d'eau à quel moment de la journée, de la saison ou de l'année.

Un autre exemple dans cette optique est l'utilisation de caméras opérant dans le domaine de l'infrarouge thermique (Image 2). Celles-ci offrent une vue inédite sur les zones d'exfiltration des eaux souterraines ayant des températures différentes par rapport aux eaux de surfaces. Les images infrarouges sont aujourd'hui acquises en continu au moyen de caméras in situ, installées sur le terrain.

Le bassin de l'Attert: un laboratoire de recherche à ciel ouvert

Le bassin de l'Attert est caractérisé par une très grande diversité physiographique – comprenant des contextes géologiques divers (grès, marnes, schistes), des sols (sols sableux, sols argileux, sols acides...) et des types d'occupation du sol contrastés (forêts, prairies, champs labourés, zones urbanisées), tout comme une topographie caractérisée par les reliefs de cuestas au Guttlend et les vallées très encaissées de l'Ösling. Cette diversité naturelle en fait un terrain d'études en hydrologie expérimentale et géochimie environnementale exceptionnel.

Laurent Pfister
LIST

MAISON DE L'EAU DE L'ATTEERT a.s.b.l.

43, Grand-Rue
L-8510 Redange
T +352 26 62 08 08
maison.eau@attert.com
www.attert.com

YOUTH4WORK

Coaching für Jugendliche ohne Arbeit oder Ausbildung im Redinger Kanton
Coaching für Jugendliche? Ist das notwendig? Ja!

Viele junge Menschen haben große Schwierigkeiten, einen Ausbildungsplatz oder eine Arbeitsstelle zu finden. Häufig bewerben sie sich unzählige Male - ohne Erfolg - und geben dann auf. Es handelt sich nicht um Einzelfälle, sondern alleine im Norden von Luxemburg sind Hunderte von Jugendliche betroffen.

Die Gründe sind vielfältig: mangelnde Praxiserfahrung, geringes Selbstvertrauen, wenige Kenntnisse über die Vielfalt der Berufe, schwerwiegende familiäre und finanzielle Probleme, schlechte Erfahrungen in der Schule, um nur einige zu nennen.

Für diese Jugendlichen und jungen Erwachsenen, die trotzdem eine Lösung suchen, bietet Youth4Work ein kostenfreies und freiwilliges Coaching an. Die Beratung bei Youth4Work besteht aus persönlichen Gesprächen und Workshops, die nach Absprache in einem der sechs Büros stattfinden.

600 Jugendliche haben seit 2012 bei Youth4Work teilgenommen, rund 60% der Teilnehmer haben nach kurzer Zeit ihr jeweils selbst gestecktes Ziel erreicht, wie z.B. einen Aus- oder Weiterbildungsvertrag oder eine Arbeitsstelle. Der Schlüssel dieses Erfolgs liegt darin, dass jeder Jugendliche während dieser persönlichen Beratung die Entscheidung für seinen eigenen Weg trifft, der ihm entspricht und den er selbst festlegt. Der Coach kann den Jugendlichen zeigen, wie sie ihren Weg herausfinden und wie sie prüfen, ob es der "Richtige" ist. An Youth4Work können alle arbeitslosen Jugendliche im Alter zwischen 16-29 Jahre teilnehmen, die im Norden von Luxemburg wohnen.

Für diese Leistung wurde Youth4Work im letzten Mai mit dem Diversity Award in der Kategorie "Gestion des carrières" ausgezeichnet. Youth4Work wird vom Arbeitsministerium, dem Europäischen Sozialfond sowie den Gemeinden finanziert.

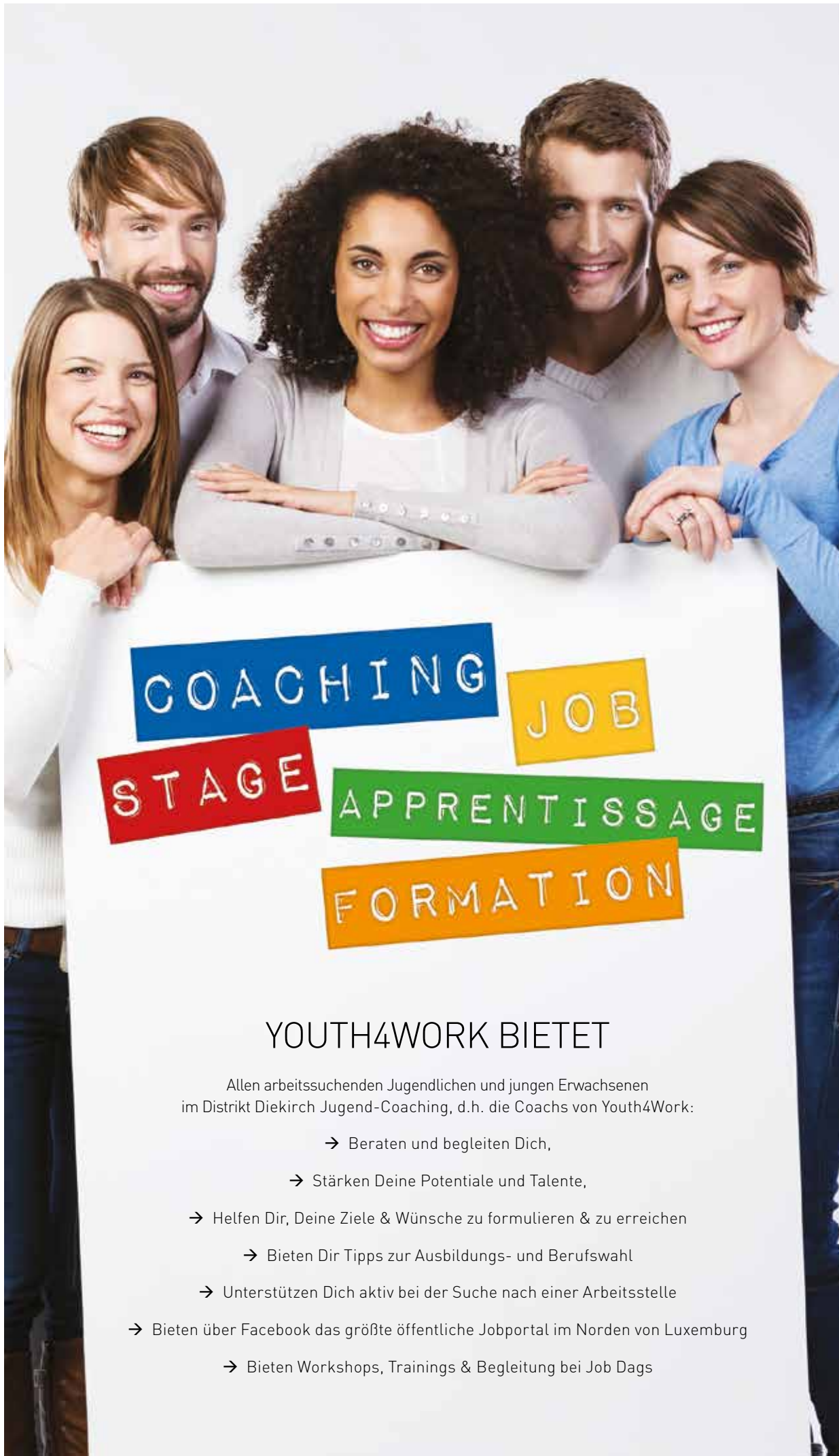
Aussagen der Teilnehmer

L.S., 19 Jahre: "Ich habe die Schule abgebrochen, weil die Situation zu Hause unerträglich war. Mein Vater war Alkoholiker und meine Mutter hat sich von ihm getrennt. Wir hatten eine schwere Zeit, weil sie keine Arbeit fand. Auch sie hatte schon ihre Schule abgebrochen. Dann bin ich einfach zu Hause geblieben. Bei Youth4Work wurde mir klar, dass ich nicht so weiterleben will, dass ich eigentlich gerne zur Schule ging und auch gut war. Ich will keine Schulabbrecherin sein. Heute mache ich in Abendkursen meine Schule fertig, ich will Sekretärin werden - und ich bin Klassenbeste."

M.F., 24 Jahre: "Bei Youth4Work habe ich endlich das Gefühl, dass mir weitergeholfen wird. Das Team ist sehr freundlich und hilfsbereit und vor allem ohne Vorurteile. Man bekommt keinen Stempel, sondern wird unterstützt. Sie zeigen einem die Stärken die man von sich eigentlich gar nicht kannte."

D.F., 21 Jahre: "Über mein Leben in den letzten Jahren will ich lieber nicht sprechen. Ich glaube, ich habe so ziemlich alles ausprobiert, was es an Drogen gab. Ich hatte keinen Cent und großen Ärger mit meinen Eltern. Als ich ganz unten war, wusste ich, dass es so nicht weitergeht. Aber ich hatte keine Ahnung wie. Die Zeit bei Youth4Work war unglaublich intensiv, ich habe dort so viel gelernt. Heute habe ich den Arbeitsplatz, den ich mir gewünscht habe, mein Patron ist mit mir zufrieden und das Leben ist wieder lebenswert."

COACHING

JOB

STAGE

APPRENTISSAGE

FORMATION

YOUTH4WORK BIETET

Allen arbeitssuchenden Jugendlichen und jungen Erwachsenen im Distrikt Diekirch Jugend-Coaching, d.h. die Coachs von Youth4Work:

- Beraten und begleiten Dich,
- Stärken Deine Potentiale und Talente,
- Helfen Dir, Deine Ziele & Wünsche zu formulieren & zu erreichen
  - Bieten Dir Tipps zur Ausbildungs- und Berufswahl
  - Unterstützen Dich aktiv bei der Suche nach einer Arbeitsstelle
- Bieten über Facebook das größte öffentliche Jobportal im Norden von Luxemburg
  - Bieten Workshops, Trainings & Begleitung bei Job Days

Team von Youth4Work

Termine nach Vereinbarung

ARIANE TOEPFER
Leiterin und Coach

ariane.toepfer@reidener-kanton.lu
T 621 250 383

Betreut Büros in Redange (Montag, Mittwoch, Freitag), Clervaux (Donnerstag), Hosingen (nach Bedarf) & Wiltz (Dienstag)

ANNETTE STEBERL
Coach

annette.steberl@reidener-kanton.lu
T 621 88 94 61

Betreut Büros in Diekirch (Dienstag und Mittwoch nachmittags), Vianden (Montag) & Wiltz

PAULE PLETGEN
Assistentin

paule.pletgen@reidener-kanton.lu
11, Grand-Rue
L-8510 Redange
T +352 26 62 11 41
www.youth4work.lu

- BÜROS**
- Wiltz** 49, Grand-Rue
  - Diekirch** 7, av. de la Gare
  - Redange** 11, Grand-Rue
  - Hosingen** 4, Résidence Al Post
  - Vianden** 1, rue de la Gare
  - Clervaux** 92, Grand-Rue

**YOUTH
4
WORK**

STOFF & WOLLBUTTEK
KREATIVITÉIT UM LAAFENDE METER

**ALLES FIR ZE BITZEN STRÉCKEN
STÉCKEN PATCHWORKEN!**

67 GRAND-RUE • L-8510 REDANGE/ATTERT
T (+352) 26 88 08 69 • INFO@WOLLBUTTEK-GINETTE.LU

Méindes: 13h30-18h | Dënschdes-Freides: 8h30-12h & 13h30-18h | Samschdes: 8h30-12h

GARAGE NEU

RÉPARATION & ENTRETIEN TOUTES MARQUES

5, am Eck - L-8715 Everlange

+352 621 288 632

- RÉVISION
- RÉPARATION
- ENTRETIEN
- CLIMATISATION
- CONTRÔLE TECHNIQUE
- PNEUS + JANTES
- STOCKAGE ROUES

Heures d'ouverture:

Lundi-Vendredi 13h00-18h30
Samedi 8h00-12h00

UNIQUEMENT SUR R.D.V.

SUR

**AIDES & SOINS
INFIRMIERS
COMPÉTENTS**

PAR NOS PROFESSIONNELS DE SANTÉ

Votre équipe patiente et discrète, travaillant en collaboration avec votre médecin traitant, vous apporte une approche personnalisée, respectant vos valeurs, vos habitudes.

Pour un RDV contactez nous au
691 30 85 84 ou sur soins@sur.lu

À DOMICILE
AU CABINET INFIRMIER
À VOTRE LIEU DE TRAVAIL

SUR.lu

AIDES & SOINS INFIRMIERS A DOMICILE

NEI ZU RAMMERECH!

OP VU
SEPTEMBER
UN

Salon
Lilou

T 621 38 15 58

36, RUE DE SCHWIEDELBROUCH
L-8806 RAMBROUCH

MELLT ÄREN HOND ELO SCHON UN FIR ÄRE RDV BEIM CYNTHIA

RIDO

Christiane

Ridoen
 Storen
 Raffrollos
 Lambrequin
 etc...

Telefonische
 Rendez-Vous
 Och Owes a
 Samschdes Moies.
 30 Joër Erfahrung
 Gratis Devis

Schneider Christiane
 6, Batzent - L-8551 Näerden
 ☎: 23 620 847 - ☎: 26 620 502
 info@rido-christiane.lu
 www.rido-christiane.lu

Berodung doheem - Konfektioon op d'Mooss

Cheminées • Poêles à bois et à pellets • Ramonage • Tubage

Walux
 Bioenergy

5b Arelerstrooss - L-8523 Beckerich
 Tél: +352 26 62 14 08 - Mobil: +352 621 27 85 16
 walux@pt.lu

www.walux.lu

Danzatelier
 Miranda Welter
 Raum fir Danz a Lieweskonscht

Begleitung beim körper-kreativen Erforschen und Dekodieren von Beschwerden – Professionnelle Mediation
 Persönliches Coaching – Tanz in Kursen & Performance

Schmerzen – Depression – Trauer – Ängste – Müdigkeit
 Abhängigkeiten – Sehstörungen – Energiemangel – Stress
 Frust – Krisen in Beziehungen privat und beruflich

ACCOMPAGNEMENT PSYCHO-CORPOREL CRÉATIF – VISIOTHÉRAPIE
 COACHING – MÉDIATION PROFESSIONNELLE – DANSE & SPECTACLE

5, Sëllerstrooss • L-8541 Kapweiler
 Tel.: 23 63 80 66 • GSM: 691 638 066
 info@danzatelier.lu • www.danzatelier.lu

NERDEN
 CONSTRUCTIONS

NC

www.nerdenc.lu
Tél.: 26 62 12-58

**Constructions • Chapes • Carrelages
 Facades • Plafonnages**

AGENDA

JULI

14.7

Schouffest zu Réiden

14.7

19h
Millegalerie

Vernissage de l'exposition des travaux de l'atelier peinture, animé par Françoise Bande

Org.: Asbl d'Millen
Infos: T + 352 621 25 29 79
francoise.bande@beckerich.lu
www.dmillen.lu

15.7-9.8

14h-18h
Millegalerie
Atelier du Moulin de Beckerich

Exposition des travaux des élèves de l'atelier peinture animé par Françoise Bande

Le thème de l'année 2016-2017: le voyage
Week-end du 15 et 16.7: exposition dans l'atelier du moulin
Du 15.7 au 9.8: exposition dans la millegalerie
Infos: T +352 621 25 29 79
francoise.bande@beckerich.lu
www.dmillen.lu

16.7

Grillfest zu Nojem

Org.: Nojemer Musik

16.7

Biekerech am Réidenerwee
um Haff "Origer"

Traktour 2017

Moies fréi geet et ass mat den 2 Tier, 1 fir al
Auto'en a Motorieder, deen aner fir al Trakteren.
De ganzen Dag as beschdens fir alles gesuergt:
- Concert'en (Brass Band, Biekerecher Musik)
- ab 19:00 Auer Kiermesbal mat TOP SOUND
- Gegrills, Fritten, Fierkel um Spiess
[op Umellung] an Desserten
Info an Umeldung:
www.traktour.lu
Org.: Oldtimerfrënn Biekerech a.s.b.l.

AUGUST

6.8

14h-18h
Schiefermusée

Opene Sonndegmëtteg

Fräien Entrée
Bopebistro ass op
15h00 Visite Guidée

10.8

19h
Moulin de Beckerich
Millegalerie

Vernissage de l'exposition "Travaux de calligraphie contemporaine"

réalisés par les élèves des cours de S. Alfonsi
organisés à l'asbl d'Millen en 2016-2017.
Infos et org.:
I. Bernard / Asbl d'Millen
T +352 691 510 372
info@dmillen.lu
www.dmillen.lu

11.8

Moulin de Beckerich
Millegalerie

Exposition des "Travaux de calligraphie contemporaine"

réalisés par les élèves des cours de S. Alfonsi
organisés à l'asbl d'Millen en 2016 - 2017.
Ouvert du mercredi au dimanche de 14h à 18h,
du vendredi 11 août au dimanche 27 août 2017
Infos et org.:
I. Bernard / Asbl d'Millen
T +352 691 510 372
info@dmillen.lu
www.dmillen.lu

SEPTEMBER

3.9

14h-18h
Schiefermusée

Opene Sonndegmëtteg

Fräien Entrée
Bopebistro ass op
15h00 Visite Guidée

4.9-6.9

9h-16h
Moulin de Beckerich

Stage de vannerie "Osez l'osier" avec Françoise Marion

3 jours pour découvrir la matière, les techniques
de vannerie et mettre en œuvre un savoir-faire
ancestral. Le stage s'adresse autant aux débutants
qu'aux personnes ayant déjà des bases de
vannerie. Prix: 185€/personne (tout le matériel
est fourni sur place)
Inscription obligatoire pour le 25 août 2017
auprès de Françoise Marion:
T +32 478 500 204
francoise@vandouest.com
I. Bernard / Asbl d'Millen
T +352 691 510 372
info@dmillen.lu
www.dmillen.lu

20.9

Moulin de Beckerich - Millenatelier

Ateliers de gravure avec Françoise Bande

Le mercredi de 18h à 21h.
Tous les 15 jours à partir du 20 septembre
jusqu'au 13 décembre
Pour débutants et avancés.
La gravure: image obtenue par impression
après encrage d'une matrice. Nous allons
aborder les techniques de la pointe sèche,
xylogravure (gravure sur bois) et linogravure.
Prix: 180 €, matériel de base compris
Infos et inscriptions:
T+352 621 25 29 79
francoise.bande@beckerich.lu
www.dmillen.lu

21.9

Éischt-Hëllef-Cours

Réiden am Zärenhaus

21.9

20h

Moulin de Beckerich
Salle Scheier

Jeudi au moulin "Ikebana, l'art floral japonais"

Une conférence d'Astrid Maton
Entrée libre et gratuite
Conférence en français

Infos:
I. Bernard / Asbl d'Millen
T +352 691 510 372
info@dmillen.lu
www.dmillen.lu
Org.: Asbl d'Millen

22.9

Moulin de Beckerich
Millenatelier

Ateliers de peinture avec Françoise Bande

Tous les vendredis matin de 9h à 12h
Le thème de l'année 2017-2018 sera:
retour de voyage
Prix: 95 € par trimestre (matériel non compris)
Infos et inscriptions:
T +352 621 25 29 79
francoise.bande@beckerich.lu
www.dmillen.lu

23.9

14h-17h
Moulin de Beckerich
Salle Millen 2

Atelier "Ikebana de l'école Saga Goryu" avec Astrid Maton

Dans le cadre de nos Jeudis au moulin
Accessible à tout le monde, à tout âge.
Prix: 35 € / personne.

Inscription obligatoire avant
le 21 septembre
Info et inscription:
I. Bernard / Asbl d'Millen
T +352 691 510 370/372 ou
info@dmillen.lu
www.dmillen.lu
Org.: Asbl d'Millen

25.9

Moulin de Beckerich
Salle Millenatelier

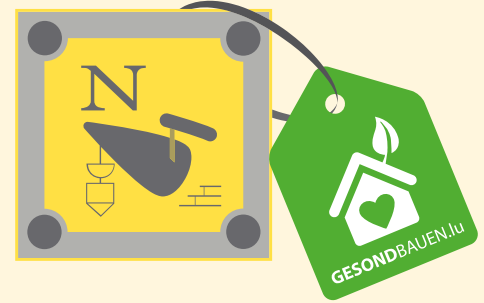
Six cours de calligraphie classique et/ou contemporaine avec S. Alfonsi

Le lundi matin de 9h à 12h tous les
15 jours à partir du 25 septembre 2017
Le lundi après-midi de 14h à 17h tous les
15 jours à partir du 25 septembre 2017
Pas de prérequis.
Prix: 140 € /personne pour les 6 cours
Info et inscription obligatoire:
I. Bernard / Asbl d'Millen
T +352 691 510 372
info@dmillen.lu
www.dmillen.lu
Org. Asbl d'Mill

MAILT EIS ÄR MANIFESTATIOUNEN

(September bis
November 2017)
fir de gratis Agenda eran
op info@artandwise.lu.

Art&Wise hëlt sech d'Recht eng
Préselectioun ze maachen op
Basis vun der Plaz déi iwwreg
bleift.

Nerden & Fils sàrl
Entreprise de construction

Beckerich Tél. 23 62 14 93 www.gesondbauen.lu

Habitations | Bâtiments commerciaux | Façades
Transformations | Aménagements extérieurs
Enduits traditionnels & argiles | Isolations écologiques
Chapes & Carrelages | Promotions immobilières

**Like Life
Share Blood**

**SPEND
BLUTT**

☎ 27 55-4000

1 Blutspend ka bis zu 3 Liewe retten.
1 blood donation can save up to 3 lifes.

DONATE BLOOD

www.facebook.com/crlux
www.croix-rouge.lu

croix-rouge
luxembourgeoise
Menschen helfen

GLÉCKSMOMENT

Fir méi onbeschwiert Glécksmomenter. D'DKV Luxembourg ass däi staarke Partner fir all Froe ronderëm d'Gesondheet, an déi perfekt privat Krankenversicherung.

Well s du dir méi wäert bass: dkv.lu

DKV
Luxembourg

membre du Groupe **lalux**

mefa-medienfabrik.com

DEPUIS 1999

INTER TOITURE

CHARPENTE - COUVERTURE - FERBLANTERIE

CONSTRUCTION • AGRANDISSEMENT • RÉNOVATION
CHARPENTE • COUVERTURE • FERBLANTERIE • ZINGUERIE • BARDAGE • MAISON EN BOIS

Zone d'activité Solupla Redange • Tél.: 26 88 00 90 • intertoiture@pt.lu • www.intertoiture.lu

Dans le cadre du développement de notre clientèle, nous recherchons pour entrée immédiate ou à convenir:

WE
WANT
YOU!

1 COMPTABLE CONFIRMÉ et 1 COMPTABLE FISCALISTE diplômé(e)s (m/f) plein temps

VOUS MAÎTRISEZ LA LÉGISLATION LUXEMBOURGEOISE ET EUROPÉENNE en matière de fiscalité et taxe sur la valeur ajoutée et vous avez de bonnes bases dans le droit des sociétés.

VOUS DISPOSEZ D'UNE EXCELLENTE ANALYSE DES PROBLÉMATIQUES qui entourent les domaines de la fiscalité et de la comptabilité.

VOUS AVEZ UNE EXPÉRIENCE AU SEIN DE FIDUCIAIRES LUXEMBOURGEOISES de 5 ans au moins et vous assurez de manière indépendante votre portefeuille clients dans plusieurs secteurs d'activités.

IDÉALEMENT, VOUS PARLEZ ET ÉCRIVEZ AISÉMENT le français, l'allemand et le luxembourgeois.

Alors n'hésitez plus et rejoignez une équipe dynamique et compétente dans un cadre agréable et humain.

Veuillez adresser votre lettre de candidature accompagnée d'un C.V. et d'une photo récente au siège social de notre société établie au:

NOTRE OFFRE :

- Rémunération attrayante et adaptée à votre qualification, votre motivation et votre compétence.
- Des heures de travail flexibles et un cadre de travail agréable
- Une bonne ambiance et un esprit d'équipe
- Un parking personnel

